

**Strategia de Dezvoltare Comunitară
Comunei Colicăuți
pentru anii 2023-2028**

Realizarea acestui document a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului American prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică creat prin Dispoziția primarului nr.60 din 13 iunie 2023 și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

Cuprins

Lista de figuri.....	4
Lista de tabele.....	4
1. Introducere și rezumat executiv.....	5
1.1. Fișa de rezumat PSM.....	5
1.2. Contextul național și regional.....	6
1.3. Comisia și echipele PSM.....	6
1.4. Aprobarea consiliului local.....	7
2. Introducere în planificarea strategică.....	8
2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategică.....	8
2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară.....	8
2.3. Informații generale despre comunitate.....	9
3. Profilul și analiza comunității.....	10
3.1. Caracteristici geografice și de mediu.....	10
3.1.1. <i>Caracteristici fizico-geografice</i>	10
3.1.2. <i>Planificare spațială</i>	12
3.1.3. <i>Resurse naturale</i>	12
3.1.4. <i>Protecția mediului</i>	13
3.2. Demografie.....	14
3.2.1. <i>Capital uman</i>	14
3.2.2. <i>Forța de Muncă</i>	15
3.2.3. <i>Profil migraționist</i>	16
3.3. Dezvoltare socială.....	17
3.3.1. <i>Educația</i>	17
3.3.2. <i>Cultură</i>	18
3.3.3. <i>Tineret și sport</i>	19
3.3.4. <i>Sănătate</i>	19
3.3.5. <i>Asistență și protecție socială</i>	20
3.4. Economia locală.....	22
3.4.1. <i>Specializare economică a localității</i>	22
3.4.2. <i>Potențial de dezvoltarea economică locală</i>	23
3.5. Infrastructura.....	24
3.5.1. <i>Căi de comunicație și transport (drumuri)</i>	24
3.5.2. <i>Portofoliul de locuințe</i>	24
3.5.3. <i>Dotarea fondului locativ cu utilități</i>	24
3.5.4. <i>Infrastructura de aprovizionarea cu apă</i>	25
3.5.5. <i>Infrastructura de canalizare</i>	25
3.5.6. <i>Infrastructura de management a deșeurilor</i>	25
3.6. Buna guvernare și management.....	26
3.6.1. <i>Capacitate administrativă</i>	26
3.6.2. <i>Bugetul Local</i>	27
3.6.3. <i>Gestionarea bunurilor publice</i>	27
3.6.4. <i>Societatea civilă</i>	27
3.7. Analiza SWOT.....	27

Lista de figuri

Figura 1. Dinamica populației comunei Colicăuți.....	14
Figura 2. Structură etnică a populației din comuna Colicăuți.....	15

Lista de tabele

Tabelul 1. Componenta grupului pentru planificare strategică	6
Tabelul 2. Indicatori socio-economici com. Colicăuți, 2023	9
Tabelul 3. Structura terenurilor localității, ha	12
Tabelul 4. Piața funciară.....	12
Tabelul 5. Dinamica populației după ani.....	14
Tabelul 6. Evoluția natalității în ultimii ani.....	14
Tabelul 7. Repartizarea populației ocupate pe principalele tipuri de activități economice, persoane	15
Tabelul 8. Indicatori privind migrația populației în localitate, 2019-2023	16
Tabelul 9. Instituțiile educaționale și de învățământ prezente în comună.....	17
Tabelul 10. Numărul copiilor din IET	17
Tabelul 11. Numărul copiilor din învățământul primar și secundar general	17
Tabelul 12. Grupuri social-vulnerabile (la început de an 2023)	20
Tabelul 13. Serviciile sociale prestate în localitate	21
Tabelul 14. Agenții economici după forma organizatorico-juridică.....	22
Tabelul 15. Principalii agenți economici din localitate.....	22
Tabelul 16. Imobile și terenuri propuse pentru investiții.....	23
Tabelul 17. Infrastructura de transport:	24
Tabelul 18. Servicii informaționale și de telecomunicații:	24
Tabelul 19. Dinamica asigurării localității cu servicii edilitare:	25
Tabelul 20. Sistemul de canalizare	25
Tabelul 21. Sistemul de evacuare a deșeurilor	25
Tabelul 22. Consiliul local, după sexe, vârste și vechime.....	26
Tabelul 23. Caracteristici ale administrației	26

1. Introducere și rezumat executiv

1.1. Fișa de rezumat PSM

Planificare strategică integrată la nivel local reprezintă un instrument esențial prin intermediul căruia s-au stabilit obiectivele de dezvoltare a localității pe termen scurt, mediu și lung, precum și modalitățile de realizare a acestora. Acest document servește atât intereselor private, cât și celor publice, datorită menținerii și îmbunătățirii elementelor de ordin economic, social și de mediu de care cetățenii și firmele au nevoie pentru a prospera pe termen lung.

Strategia de Dezvoltare Locală este un instrument de planificare pe termen mediu și lung a activităților și investițiilor, prioritizându-le în dependență de mai mulți factori: economici, sociali, de mediu, legali și de context: în corelare cu programele de finanțare regionale, naționale și internaționale.

Strategia a fost actualizată cu suportul Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică (în continuare GLPS) constituit prin Dispoziția primarului comunei Colicăuți nr.60 din 13 iunie 2023, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultanților Business Consulting Institute, în cadrul Programului Comunitatea Mea implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Conținutul acestui material ține de responsabilitatea GLPS și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite. Strategia a urmărit actualizarea viziunii, obiectivelor strategice și planului de acțiuni pentru perioada 2023-2028, precum și dezvoltarea unui portofoliu de proiecte ca parte componentă a strategiei.

Principiile care stau la baza elaborării documentului sunt:

1. promovarea unei guvernări locale eficiente și responsabile;
2. promovarea unui proces decizional participativ și
3. promovarea principiilor dezvoltării durabile la nivel local.

Principalele obiective urmărite de SDC a comunei Colicăuți sunt:

1. determinarea viziunii și direcțiilor strategice de dezvoltare;
2. eficientizarea activității autorităților publice locale în gestionarea localității;
3. utilizarea eficientă a resurselor financiare;
4. promovarea localității (aspecte unice, irepetabile, competitive); și
5. atragerea surselor externe de finanțare (buget de stat, investiții străine, donații, granturi) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Beneficiarii Strategiei sunt locuitorii comunei Colicăuți, autoritățile administrației publice locale, structurile societății civile, instituțiile educaționale și sociale, sectorul privat, tinerii, precum și toate persoanele interesate în dezvoltarea locală durabilă.

SDC a comunei Colicăuți pentru anii 2023 – 2028 este structurată pe cinci compartimente și include:

1. profilul comunității (inclusiv analiza SWOT);
2. cadrul general al strategiei (viziunea, misiunea, valorile și direcțiile de dezvoltare);
3. planul de acțiuni;
4. etapele de implementare și monitorizarea implementării strategiei;
5. portofoliul de proiecte prioritare.

Planul de acțiuni pentru anii 2023 – 2028 cuprinde totalitatea acțiunilor/măsurilor orientate spre atingerea obiectivelor strategice, cu indicarea: costului estimativ, perioada de implementare, responsabili pentru realizarea acțiunilor, potențiali donatori, precum și indicatorii de monitorizare și evaluare a rezultatelor așteptate după implementarea fiecărei acțiuni/măsuri.

1.2. Contextul național și regional

Strategia reprezintă un document complex, care are la bază următoarele documente de programare Locală:

- Plan strategic de dezvoltare social - economică a comunei Colicăuți pentru anii 2020 - 2024
- Planul de dezvoltare socio-economic al raionului Briceni 2021-2025
- Planul Operațional Regional 2022-2024;
- Programele Regionale Sectoriale.

Natională:

- Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022-2028;
- Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”;
- Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030.

Internatională:

- Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030.

1.3. Comisia și echipele PSM

Prezentul document reprezintă Strategia de Dezvoltare Comunitară (SDC) a comunei Colicăuți pentru anii 2023-2028, elaborată într-un mod participativ, conform Manualului de utilizare a APSL elaborat de programul USAID / Comunitatea Mea (CM) Moldova. SDC reprezintă un document de politică publică, care va ghida acțiunile Administrației Publice Locale în următorii 5 ani, în vederea asigurării unui proces continuu și coerent de dezvoltare a comunei. Pentru elaborarea strategiei a fost creat un grup de lucru, iar componența grupului a fost aprobată prin Dispoziția primarului com. Colicăuți nr. 60 din 13 iunie 2023, după cum urmează:

Tabelul 1. Componența grupului pentru planificare strategică

Nr.	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
1.	Țapu Lilian	Primăria	Primar
2.	Vanghelii Luciana	Primăria	Funcționar public
3.	Pidleac Mihaela	Primăria	Funcționar public, pers. cu dizabilități
4.	Lavric Oxana	Primăria	Funcționar public
5.	Lavric Viorel	Primăria	Funcționar public
6.	Lavric Andrei	-	AE
7.	Lupu Mihail	-	AE
8.	Gamurac Vadim	-	AE
9.	Turea Victor	-	Cult religios
10.	Bolduma Aliona	-	Învățăământ
11.	Lebedinschi Cristina	-	Învățăământ
12.	Lavric Larisa	-	Învățăământ
13.	Rusnac Maria	-	Cultura
14.	Ladaniuc Serghei	-	Cultura
15.	Malai Cristina	-	Cultura
16.	Preașca Viorel	-	Consilier
17.	Lavric Oleg	-	Consilier
18.	Melnic Claudia	-	Consilier
19.	Sviriniuc Sergiu	-	Consilier, persoana cu dizabilități
20.	Tverdohleb Bianca	-	Elevă
21.	Lupu Daniela	-	Elevă
22.	Voleac Iraida	-	Elevă
23.	Blînda Zorina	-	Mama solitară

Nr.	Numele, prenumele	Locul de muncă	Funcția
24.	Cociurca Eleonora	-	Lucrător social
25.	Cojocari Larisa	-	Lucrător social
26.	Lavric Tatiana	-	Lucrător social
27.	Sviriniuc Svetlana D	-	Profesor, pers. cu dezabilități
28.	Demidețchi Verginia	-	Oficiul poștal
29.	Vengher Svetlana	-	Oficiul poștal
30.	Lavric Vladimir	-	Sport

Sursa: Primăria Colicăuți

1.4. Aprobarea consiliului local

Strategia a fost aprobată prin Decizia Consiliului local nr. ___ din _____ 2023.

2. Introducere în planificarea strategică

2.1. Dezvoltarea metodologiei de pregătire a planului strategică

Rolul Strategiei de Dezvoltare Locală este conceput la etapa inițială de inventariere a resursele de care dispune localitatea și problemele cu care se confruntă aceasta, elementele de acțiune a strategiei sunt definite pentru următoarele acțiuni:

- propune gestionarea eficientă a resurselor maximizând oportunitățile pentru a rezolva nevoile în cel mai scurt timp posibil;
- propune soluții ca răspuns la problemele identificate;
- transformă în idei de proiecte soluțiile identificate;
- stabilește prioritățile și ierarhizează proiectele în funcție de acestea;
- promovează atragerea de finanțări nerambursabile – inclusiv naționale și U.E. - pentru proiectele prioritare eligibile;
- reprezintă fundamentul viitoarelor investiții sau solicitări de finanțare (buget, nerambursabil, credit);
- atrage investitori privați, încurajați de cunoașterea resurselor și a tendințelor locale pe o perioadă clar delimitată în timp;

Acest document a fost elaborat cu scopul de a stimula procesul de dezvoltare socio-economică a comunei, de a stabili niște repere clare pentru conjugarea efortului comun al membrilor comunității direcționat spre îmbunătățirea calității vieții cetățenilor.

Metodologia de lucru a respectat procedurile tehnice în elaborării unei strategii:

1. Diagnosticul teritoriului, bazat pe datele existente și realizat cu implicarea părților interesate (administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă) și a responsabililor pe domenii. Această analiză, ce conține o dimensiune tematică, dar și una integrată, a servit drept material de lucru în cadrul grupurilor de lucru.
2. Analiza SWOT - instrument de analiză a potențialului de dezvoltare a comunei, evidențiază punctele tari și slabe, oportunitățile și amenințările rezultate din diagnosticul teritoriului pe baza unui proces participativ al părților interesate (grupuri de lucru sectoriale, interviuri, workshop-uri, focus grup-uri, dezbateri cu cetățenii).
3. Strategia conține viziunea, obiectivele generale și specifice de dezvoltare și principalele direcții strategice de dezvoltare ale comunei. Acestea sunt măsurabile în termeni de timp, relevanță și rezultate concrete.
4. Planul de acțiuni 2023 – 2028 conține acțiunile concrete de întreprins pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice de dezvoltare stabilite în Strategie.

În același context, metodologia de elaborare a asigurat caracterul participativ și transparent al acestui document prin organizarea de interviuri, chestionare, workshop-uri, focus grup-uri, training-uri, grupuri de lucru sectoriale, consultări și audieri publice în fazele esențiale de elaborare, pentru exprimarea nevoilor și aspirațiilor tuturor categoriilor sociale. Au fost respectate principiile egalității și echității de gen, incluziunii și reprezentativității tuturor grupurilor din cadrul comunității (pe criterii de vârstă, sex, etnie, apartenență religioasă, categorii vulnerabile, etc.).

2.2. Cadrul juridic și instituțional privind dezvoltarea comunitară

Strategia de Dezvoltare Comunitară a comunei Colicăuți pentru anii 2023 – 2028 reprezintă un document de planificare strategică integrată la nivel local, un mijloc esențial pentru factorii de decizie, pentru părțile interesate și, nu în ultimul rând, pentru cetățeni, unde sunt identificate cele mai bune soluții pentru creșterea calității vieții prin asigurarea unui mediu sănătos pentru o dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung în comunitate.

Strategia a fost elaborată cu suportul Grupului de Lucru pentru Planificare Strategică constituit prin Dispoziția primarului comunei Colicăuți nr. 60 din 13.06.2023, cu asistența tehnică și metodologică din partea consultanților Business Consulting Institut, în cadrul Programului Comunitatea Mea implementat de IREX și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Conținutul acestui material ține de responsabilitatea GLPS și nu reflectă în mod necesar viziunea USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

2.3. Informații generale despre comunitate

La 01.01.2023, în comuna Colicăuți au fost înregistrați următorii indicatori socio-economici:

Tabelul 2. Indicatori socio-economici com. Colicăuți, 2023

Nr.	Indicatori socio-economice	2023
1.	Total populație, inclusiv	2844
1.1	Copii de vîrstă (0-6 ani)	238
1.2	Copii de vîrstă școlară (7-18 ani)	342
1.3	Populația activă (18- 58/63 ani)	1619
1.4	Persoanele în etate	645
1.5	Persoanele plecate	417
2.	Număr de agenți economici	183
3.	Număr de salariați, inclusiv	735
3.1	În sfera bugetară	95
3.2	În economia reală	640
4.	Salariul mediu (estimativ)	-
5.	Bugetul total executat (venituri) anul 2022	9176,8 mii lei
5.1	Venituri proprii, anul 2022	711,2 mii lei
6	Număr total de gospodării	1204
6.1	Număr gospodării conectate la apeduct	-
6.2	Număr gospodării conectate la canalizare	-
6.3	Număr gospodării beneficiar de servicii de evacuare centralizată a deșeurilor	1204
6.4	Număr gospodării conectate la rețeaua de gaz	940
7.	Lungimea drumurilor locale (total km.)	34,5 km
7.1	Drumuri locale cu acoperire rigidă (asfalt și "variantă albă")	14
7.2	Străzi cu iluminat nocturn	90%

Sursa: Primăria Colicăuți

3. Profilul și analiza comunității

3.1. Caracteristici geografice și de mediu

3.1.1. Caracteristici fizico-geografice

Amplasarea geografică. Comuna Colicăuți este o comună din raionul Briceni, Republica Moldova. Este formată din satele Colicăuți (sat-reședință) și Trestieni.

Satul Colicăuți este situat pe malul drept al râului Draghiștea, afluent al râului Prut la intersecția latitudinii nordice de 48,31 grade și a longitudinii estice de 27,15 grade. Satul se află la altitudinea de 213 m deasupra nivelului mării, la distanța de 7 km de centrul raional Briceni, 100 km de municipiul Bălți, 223 km de municipiul Chișinău, la 100 km de or. Cernăuți, Ucraina. Distanța de cel mai apropiat punct vamal Briceni-Rosoșeni este de 10 km, de cea mai apropiată stație de cale ferată Ocnița-30 km. La Nord satul este mărginit de teritoriul s. Trebisăuți, la sud - s. Halahora de Sus, la vest - s. Bălcăuți, la est - s. Tabani. Moșia satului este traversată de magistrala națională M-4, Chișinău - Cernăuți. Satul Colicăuți are o suprafață de circa 2700 km². Suprafața totală ocupată de domeniile satului este de circa 3344,0 ha, iar suprafața totală a terenurilor localității constituie 307,78 ha.

Satul Trestieni se află mai spre sud de s. Colicăuți, pe malul stîng al râului Draghiștea, în partea de sud a traseului M-4, Chișinău-Cernăuți, la distanța de 14 km de centrul raional Briceni. Satul este mărginit de teritoriul s. Caracușenii-Vechi la est, de s. Constantinovca, raionul Edineț- la sud și de s. Halahora de Sus -la vest. Satul Trestieni are o suprafață de circa 849 971,02 m². Localitatea este poziționată la o distanță de 13 km de centrul raional Briceni, 225 km de capitala RM. Suprafața totală ocupată de domeniile satului este de circa 622,44 ha, iar suprafața totală a terenurilor localității constituie 92,34 ha.

Istoric. Data de 22 mai 1641 și acesta deocamdată este prima atestare documentară a satului Colicăuți. În anii 1772-1773 satul intra în componența ținutului Hotinului cu 79 de case și bordeie, inclusiv 14 – goale. Într-u hrisov de pe timpul lui Vasile Lupu Voievod, prin care respinge niște pretenții asupra moșiilor dinte 3 persoane. Aceste moșii se aflau la Culiceni din ținutul Sorociei, care și sunt vechii Colicăuți. Documentul datează cu data de 22 mai 1641 și acesta deocamdată este prima atestare documentară a satului Colicăuți. În 1774 Comandantul armatei ruse P. A. Rumeanțev (poposit în Basarabia pentru ai înfrunța pe turci) lansează ideea unui recensământ, dar nu a întregii populației, ci numai ai capilor de familie, al gospodarilor adică din sătucul Clecăuți (Colicăuți) din ținutul Hotinului (11 gospodării trecute în registru).

Conform unor date statistice în 1850 satul Colicăuți (Clecăuți) era o localitate cu 686 de locuitori, (inclusive 361 de bărbați și 325 de femei), în care 75-80 la sută din toată această populație erau copii în vîrstă de la 1 la 16 ani. Un sat sărac, dar câte jocuri, câtă zbenquială era în acest sat de câmpie, sat destul de măricel, adică o bună bază de continuitate, de pornire spre vremuri noi. În 1875 satul e bîntuit ba de holeră, ba de diferie, ba de secetă, ba de incendii, ba de alte nenorociri și nevoi. Spre sfârșitul secolului XIX, urmașii uni boier rus Safonov dispuneau aici de 641 desetine de pămînt arabil și 130 de desetine de pădure. Oamenii cultivau grâu, seară, orz, ovăz, mei, legume. Porumbul, vița de vie, diferite fructe au început să le cultive din secolul XVII. Ei țineau animale, albine, pescuiau, vînau, se ocupau cu diferite meșteșuguri. Se îmbrăcau în sumane, cojoace, bernevici, ițari, se încălțau în opinci. Pentru sărbători și alte zile mari, croitorii satului le coseau scurteici, cămăși din pînză de in sau cânepă ghilită, catrințe și ii brodate. Femeile torceau, țeseau covoare, țoluri, șervete, croșetau. Datele din 1897 sunt spicuite din primul recensământ general al populației făcute de Imperiul Rus. Astfel, în Colicăuți 1 461 de locuitori din numărul total erau de credință creștină ortodoxă. Mijlocul secolului XX a adus ani grei pentru satul Colicăuți. Foamete. Deportări. Secetă. Li s-a luat pămîntul, uneltele agricole, li s-a lăsat numai sapele, hârlețele, coasele. Mulți au început a se dezice de animale, căci nu aveau cu ce le hrăni, unde le paște. Și totuși populația creștea.

- În 1971 satul avea 2 769 de locuitori.
- În 1994 – 2871 de oameni.

- În 1997 – 2859 de oameni.
- În 2002 – 2876 de oameni, majoritatea absolută români.

Satul Trestieni documentar este atestat la 29 aprilie 1598, pomenit într-un document de la Ieremia Movilă Voevod, când domnitorul Țării Moldovei îi cerea diacului Cotela să cerceteze o plângere a stolnicului Grigore contra răzeșilor, care stăpâneau o jumătate din sat. Această moșie apare în atenția domnitorului în 1602 la 20 mai, același Ieremia Movilă întărește o jumătate din ea lui Ioniță Boian și neamurilor acestuia. În 1674 satul e stăpânit de Gheorghe Moțoc și feciorul său Ilie. Apoi iarăși o jumătate de moșie trece în 1701 în posesia lui Solomon Brăiescu. Administrația militară rusă la 25 decembrie 1772 găsește aici 25 de gospodării, pe care le face birnici, excepție lăsând numai pentru Anastasie, căpitan de voluntari. 320 fălci de fâneță și 420 fălci de arătură stăpâneau în 1817 căminarul Tudorache Ciurea, apoi toată moșia trece în stăpânirea lui lordache Gore. Satul n-are biserică. La 1 ianuarie 1865 Tudorache Ciurea stăpâneau moșia satului Caracușenii Vechi și o jumătate din cea a Trestienilor. În sat numai 15 familii aveau pământ propriu. În total satul număra 38 de case cu 227 locuitori în ele (113 bărbați și 114 femei), cu 53 de cai, 102 vite cornute mari și 150 de oi. Secolul XX găsește la Trestieni 60 de case, dar numai 492 de suflete omenești în ele. Un mare incendiu l-a lăsat sărac lipit pământului pe Simion Rementov. Satul are în 1910 deja 74 de case cu 446 de oameni, care țin 110 desetine de nadeluri. Moșia aparține moșieresei Cazimir – 300 desetine, care are și o fabric de cai de soi arab-englez, o porcărie, o prisacă, o livadă, o pepinieră.

Noua administrație sovietică la recensământul din 10 noiembrie 1940 în satul Trestieni înregistrează 650 de locuitori, majoritatea ucraineni. Foametea din 1946-1947 nu a fost mai ușoară decât războiul, zeci de oameni mor din cauza subnutriției. Din Trestieni sunt deportați în 1949 și duși în regiunea Curgan 2 familii drept chiaburi. Astfel la recensământul din 1 august 1949 în sat rămân 582 de locuitori. Un timp Trestienii s-au aflat în subordinea primăriei Caracușenii Vechi.

Recensământul din 1989 atestă 556 de locuitori în satul Trestieni, iar în primăvara anului 2000 satul dispunea de 330 hectare de arătură, 110 hectare de pășuni, un magazin, oficiul poștal, cămin cultural, școală primară, 226 de gospodării cu 574 de viețuitori în ele, dintre care peste 250 de pensionari și numai 156 de oameni apti de muncă. În 2004 conform recensământului din octombrie satul are 522 de locuitori, inclusive 225 de bărbați și 267 de femei, dintre care 58,4 % sunt ucraineni, 37,9 % - români. Satul are gimnaziu, clubcu instalație pentru proiectarea filmelor, bibliotecă sătească, centru al medicului de familie, oficiu poștal, grădinița de copii, un magazine mixt.

Satul Colicăuți a dat mari personalități ale istoriei naționale între care amintim:

- Iacov Suceveanu, fiul preotului Petru Suceveanu, în martie 1918, din partea învățătorilor moldoveni de la școlile primare din Basarabia devine deputat în Sfatul Țării și la 27 martie votează unirea Basarabiei cu România. Fratele său Vasile Suceveanu a fost învățător de matematică la școala Eparhială din Chișinău. Fiica sa Olga, a devenit soția marelui sculptor Alexandru Plămădeală.
- Anatolie Casian, a.n. 1935, strănepotul lui Petru Suceveanu, este doctor habilitat în fizică și matematică, profesor universitar, șef al catedrei "Mecanica teoretică" de la Universitatea tehnică din Moldova.
- Ilie Lupu, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar.
- Vladimir Lavric, doctor habilitat în drept, fost șef al catedrei "Discipline statale", prodecanal facultății de drept a USM.
- Onisim Lavric, doctor habilitat în filosofie, profesor la Universitatea "Aleco Russo" din Bălți..
- Ilie Lavric, doctor în științe agricole, profesor la Academia „Timireazev” din Moldova.
- Ion Bolduma, poet și jurnalist.
- Vasile Lebedinschi, poet.
- Victor Lupu, absolvent al Academiei de Pictură din Sanct-Petersburg, fondator al școlii de pictură din or. Briceni.

3.1.2. Planificare spațială

Comuna Colicăuți este la etapa elaborării unui plan urbanistic, care va fi finalizat către la sfârșitul anului 2023, cu susținerea programului național Satul European. Acest document va ajuta comunității de a atrage investiții în dezvoltarea economică și socială. Structura terenurilor comunei Colicăuți este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 3. Structura terenurilor localității, ha

Tipuri terenuri	Suprafață
Total, inclusiv	3966,44
Intravilan	400,12 ha
Terenuri sub construcții	483,26
Terenuri agricole	2124,7
Rezerva	360,3
Drumuri și cai de comunicație	145,55
Ape	181,12
Păduri	499,76
Alte terenuri	171,75

Sursa: Primăria Colicăuți

Tabelul de mai jos prezintă evoluția numărului tranzacțiilor funciare din perioada anilor 2019-2023, suprafața tranzacțiilor și valoarea acestora.

Tabelul 4. Piața funciară

	2019	2020	2021	2022	2023
Numărul tranzacțiilor	74	82	95	87	45
Suprafața teren., ha	71,2	78,9	91,4	83,7	43,3
Valoarea totală, mii lei	996,8	1104,5	1279,6	1171,9	606,2

Sursa: Primăria Colicăuți

3.1.3. Resurse naturale

Fondul forestier, flora și fauna. Relieful raionului Briceni cuprinde Podișul Moldovei în partea de nord și Câmpia Prutului de Mijloc – la vest. Relieful, în mare parte, reprezintă o câmpie deluroasă, dezmembrată de văi, cu o înclinație generală din nord-vest spre sud-est. Relieful raionului este influențat de procesele exogene (alunecări de teren și eroziuni). Aceste fenomene au o frecvență de 10-30 alunecări de teren la 100 km². Ravenele în urma eroziunilor se formează în mediu cu o frecvență de 5 ravene la 10 km². Teritoriul raionului este afectat de alunecări de teren iar pe o mare parte sunt răspândite ravenele. Din tot teritoriul raionului 546 ha sunt afectate de alunecări de teren și 59,9 ha de ravene. Alunecările de teren sunt mai răspândite în apropierea satelor Criva, Drepcăuți, Balasinești, Tețcani, Corjeuți, Șireuți și Trebisăuți. Teritoriile supuse inundațiilor sunt în apropierea satele Criva, Drepcăuți, Șireuți și Trebisăuți. Relieful este combinat: câmpii drepte, pe unele locuri ondulate, pe malul stâng a r. Draghiștea predomină dealuri lutoase, combinate cu stânci. Pe teritoriul comunei Colicăuți, în afară de păduri și fâșii forestiere, alte resurse naturale nu sunt.

Apele de suprafață și apele subterane. Resursele acvatice a raionului Briceni sunt prezentate de apele de suprafață și cele subterane. La apele de suprafață se referă r. Prut cu afluenții de stânga Vilia, Draghiștea, Lopatnic, Racovăț etc. Actualmente apele subterane sunt principala sursă de alimentare cu apă a raionului. Zăcăminte de ape subterane potabile sunt localizate în apropierea or. Lipcani și s. Caracuseștii Noi în celelalte localități ale raionului apele subterane pot fi utilizate numai în scopuri tehnice. Pe teritoriul raionului se află două zăcăminte de ape minerale potabile zăcămintul "Rosoșeni" - rezervele estimate constituie 95 m³/zi. Apele din acest zăcămint se caracterizează prin conținut de clorură de sodiu și sunt destinate pentru tratarea diverselor maladii a căilor gastrointestinale, biliare etc. La 0,5 km nord de s. Tabani se află zăcămintul "Tabani" - rezervele

estimate ale zăcământului 130 m³/zi. Apa minerală naturală hidrocarbonată, magneziană, sodică, calcică. Comuna Colicăuți este traversată de râul Draghiștea, pe teritoriul căreia se află 7 iazuri cu suprafața totală de peste 110 ha. Apele freatice se află la adâncimi mici 10-15 m. În comuna Colicăuți sunt peste 700 fântâni de mină, în care calitatea apei nu corespunde normelor sanitare după factorii chimici și biologici.

3.1.4. Protecția mediului

Clima și aerul. În ultimele decenii s-a redus poluarea aerului de la sursele staționare, în temei datorită înlocuirii masive a combustibilului solid cu gaz natural în sectorul energetic și de termificare. Emisiile în atmosferă de la sursele staționare au crescut cu aproape 15% din 2017 până în 2019, cauza fiind activitatea întreprinderilor industriale. O soluție pentru îmbunătățirea factorilor de mediu și protecției aerului atmosferic ar fi implementarea pe larg a tehnologiilor nepoluante, dotarea întreprinderilor cu mijloace performante de purificare. Clima comunei Colicăuți e continentală, precipitațiile medii anuale constituie 550 mm, temperatura medie anuală e de 8°C. În ultimii ani verile sunt fierbinți, secetoase, iar iernile blânde și cu puțină zăpadă.

Solurile. Terenurile arabile sunt cernoziom, bogate în humus, cu bonitatea medie de 76 grad/hectare. Din punct de vedere agroclimateric și a calității solurilor, sunt condiții favorabile pentru creșterea cerealelor și culturilor tehnice (zahăr, floarea soarelui, tutun etc.), livezi. În com. Colicăuți din suprafața totală a terenurilor, 359 ha sunt terenuri agricole erodate, slab, iar altele 116,47 ha erodate mediu, suprafața râpelor este de 0,14 ha, iar suprafața alunecărilor de teren 44,34 ha, ceea ce influențează negativ la prelucrarea terenurilor și la cantitatea producției obținute per ha.

Deșeurile. Starea mediului ambiant, cu părere de rău, lasă de dorit. Sunt 2 gunoiști, dar nu sunt autorizate, starea sanitară a comunei este afectată de atitudinea indiferentă a unor locuitori, spirit de gospodar scăzut față de depozitarea deșeurilor. Comuna nu dispunea de servicii speciale de colectare și transportare a deșeurilor, dar din anul 2022, Primăria a creat serviciul de colectarea și evacuarea deșeurilor menajere solide, cu transportul de la poarta gospodăriilor din toată localitate.

Mediul ambiant reprezintă o preocupare majoră în cadrul dezvoltării actuale. Activitatea economică are un impact distrugător asupra mediului ambiant, iar schimbările din mediu ambiant provoacă schimbări de climă. În rezultat probleme de mediu precum poluarea mediului, conservarea biodiversităților, dispariția ecosistemelor naturale au influențe și asupra vieții umane. Problemele de mediu pot fi atribuite factorilor sociali, însă natura lor și importanța pe care o au, au determinat să fie considerați ca factori de importanță majoră. De asemenea majoritatea activităților economice sunt corelate cu protecția mediului, iar tratatele internaționale prevăd mai multe măsuri în care guvernele lumii își asumă diminuarea poluării mediului ambiant. La planificarea politicilor de dezvoltare locală, trebuie luate în considerare și aspectele de mediu ambiant, rezultate din acțiunile propuse spre realizare în cadrul localității.

3.2. Demografie

3.2.1. Capital uman

La 1 ianuarie 2023, populația comunei Colicăuți constituia 2844 locuitori, dintre care populația cu vârsta aptă de muncă reprezintă 1619 cetățeni.

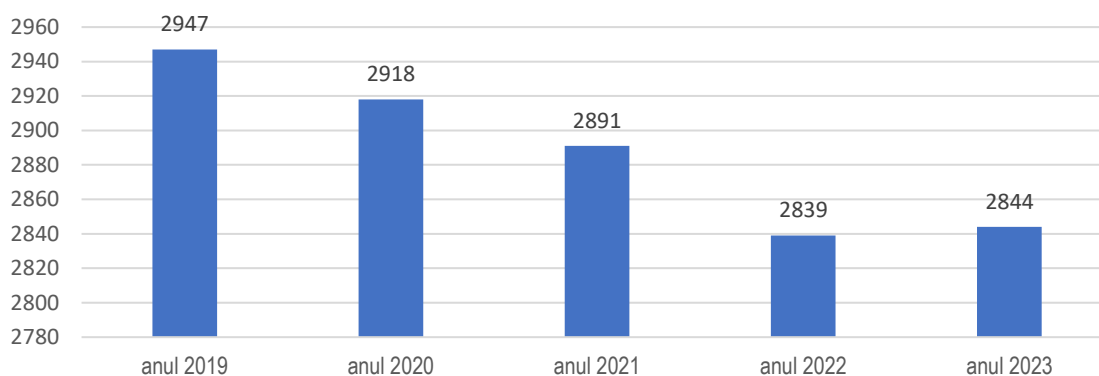
Tabelul 5. Dinamica populației după ani

Indicator	2019	2020	2021	2022	2023
Populația	2947	2918	2891	2839	2844

Sursa: Primăria Colicăuți

Perioada ultimilor 5 ani, se înregistrează o scădere a numărului populației (de la 2947 în anul 2019, la 2844 în 2023), cauzată atât de un spor natural negativ cât și de migrația externă și internă a populației. Comparativ cu 01 ianuarie 2019, numărul populației comunei s-a redus cu 103 persoane până în anul 2023. Conform datelor statistice sporul natural este negativ, mortalitatea depășește cu mult natalitatea, în 2019, înregistrându-se 21 născuți și 51 decese și în 2022 s-au înregistrat 10 copii născuți și 29 decese.

La începutul anului 2023, în componența populației comunei Colicăuți ponderea cea mai mare au persoanele cu vârsta cuprinsă între 17-58/63 ani, care constituie 56,92% din numărul total al populației. În următorii ani comuna Colicăuți se va confrunta cu o sporire a procesului de îmbătrânire a populației, care va determina ulterior o modificare demografică în descreștere. Republica Moldova se confruntă la nivel global cu problema îmbătrânirii demografice, în mare parte datorată scăderii natalității care a determinat reducerea absolută și relativă a populației tinere (0-14 ani).

Figura 1. Dinamica populației comunei Colicăuți

Sursa: Primăria Colicăuți

Statistica anilor 2019-2022, denotă faptul că numărul populației este în descreștere iar sporul natural este negativ.

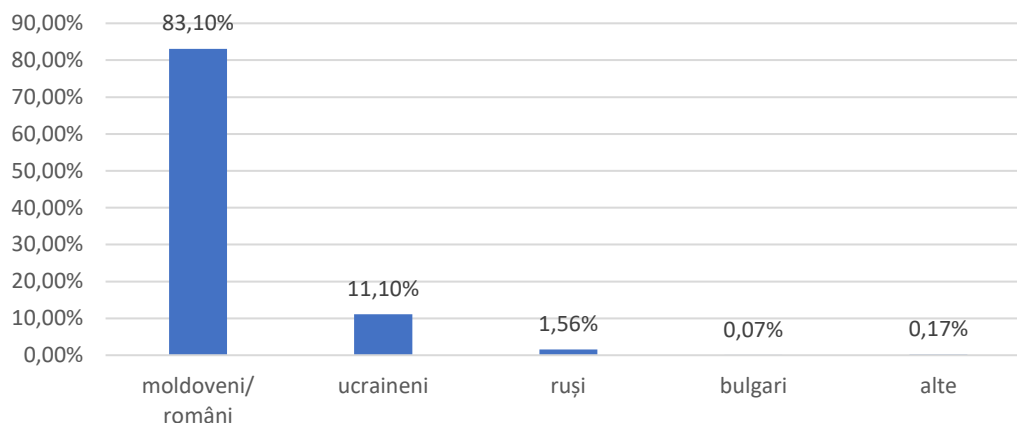
Tabelul 6. Evoluția natalității în ultimii ani

Perioada	Total populație	Născuți	Decedați	
			Total	Inclusiv copiii până la 1 an
2019	2947	21	51	-
2020	2918	18	50	-
2021	2891	16	56	-
2022	2839	24	36	-

Sursa: Primăria Colicăuți

Demografia localității este afectată de factorii de migrație locală și internațională. Migrația internă are loc datorită faptului că familiile care au loc de muncă în municipiul Edineț și orașul Briceni, aleg să migreze cu traiul acolo.

Structura etnică. Populația din comuna Colicăuți are următoarea structură etnică aproximativă: Majoritatea absolută a locuitorilor sunt moldoveni, dar sunt și ucraineni, ruși, bulgari, găgăuzi. Toți locuitorii sunt de religie ortodoxă. Compoziția etnică a populației comunei arată în felul următor: 87.10% - moldoveni, 11.10% - ucraineni, 1.56% - ruși, 0.00% - găgăuzi, 0.07% - bulgari, 0.17% - alte etnii.

Figura 2. Structură etnică a populației din comuna Colicăuți
Sursa: Primăria Colicăuți

3.2.2. Forța de Muncă

Aspecte ocupaționale: În perioada analizată predomină populația aptă de muncă, constituie 56,92% (cca 1619 persoane) din numărul total al locuitorilor. O analiză mai detaliată a forței de muncă după domeniile de activitate relevă că o mare parte a populației comunei este ocupată în agricultură, în acest domeniu activează peste 25% din populația activă. Sfera învățământului cuprinde 8,7% din persoanele angajate, în sfera comercială/construcții – 16,6%, 18,2% din populație activează în domeniul ocrotirii sănătății, 12,04% din populație activează în asistența socială, 0,6% în administrația publică locală, 7,8% activează în instituțiile de stat din comună, iar 11,06% din populație activează în alte domenii.

Tabelul 7. Repartizarea populației ocupate pe principalele tipuri de activități economice, persoane

Anul	2019	2020	2021	2022	2023
Total					
Agricultură	628	680	615	584	563
Industrie	-	-	-	-	-
Construcții	10	14	26	26	32
Comerț	28	34	34	36	36
Transport și comunicații	6	6	8	9	9
Administrație publică	10	10	9	9	9
Învățământ,	76	76	76	76	76
Sănătate și asistență socială	10	10	10	10	10

Sursa: Primăria Colicăuți

3.2.3. Profil migraționist

Migrația - un proces continuu, care este influențată de procesele economico-sociale la nivel mondial. Moldova este afectată de migrație din cauza instabilității politice, economice și sociale. Comuna Colicăuți nu face excepție. Profilul migraționist al comuna Colicăuți are o dinamică de creștere, atât în rândurile femeilor, cât și a bărbaților. Numărul oficial de persoane plecate peste hotare la începutul anului 2023 este 652 de persoane din ei 338 de bărbați și 314 femei. Este tendința de plecare întregilor familii.

Tabelul 8. Indicatori privind migrația populației în localitate, 2019-2023

Perioada	Migrația internă	
	Sosiți	Plecați
2019	5	160
2020	12	163
2021	10	168
2022	10	417
2023	4	652

Sursa: Primăria Colicăuți

3.3. Dezvoltare socială

3.3.1. Educația

Serviciile de educație în comuna Colicăuți se reprezintă prin instituțiile de nivel preșcolar și gimnazial.

Tabelul 9. Instituțiile educaționale și de învățământ prezente în comună

Instituția	Anul înființării	angajați / profesori (educatori)		Suprafața totală (m ²)	Suprafața efectiv utilizată de instituție (m ²)	Limba de predare
		Număr	vârsta medie			
Grădinița nr. 1 "Doinița"	1961	24	50	957,0	957,0	româna
Grădinița nr.2 "Teremoc"	1989	8	50	100,0	100,0	rusă
Gimnaziul	1981	26	50	3725,6	1862,8	româna
Școala de arte	1990	8	57	208,4	208,4	româna

Sursa: Primăria Colicăuți

3.3.1.1. Învățământ preșcolar

Autoritatea Publică este fondator și gestionează activitatea instituțiilor de educație timpurie din localitate: Grădinița creșă nr. 1 „Doinița”, Grădinița nr.2 „Teremoc”. La toate grădinițele se percepe taxă zilnică pentru hrana copiilor care suplinește resursele alocate de bugetul local în acest scop.

Tabelul 10. Numărul copiilor din IET

Instituția	Capacitate totală	Beneficiari		
		fete	băieți	TOTAL
Grădinița nr. 1	90	36	28	62
Grădinița nr. 2	25	8	12	20

Sursa: Primăria Colicăuți

IET Grădinița nr.1 „Doinița” A fost construită în anul 1961 cu o capacitate totală de 90 locuri. În anul de studii 2022-2023 numărul copiilor a fost de 62. Starea tehnică a clădirii este bună. În anul 2014 la grădinița a fost reparat capital acoperișul cu suportul FISM. Costul microproiectului a constituit 330 000 lei. Au fost schimbate geamurile, ușile, pardoselile în 2 grupe, gardul, porțile. Au fost reparate capital 2 blocuri sanitare interne. Grupele au fost înzestrate cu mobilier și reînnoit terenul de joacă. La moment sunt angajați 26 lucrători. Grădinița are o sală de activități (de sport și de festivități), bloc alimentar. Grădinița este conectată la conducta de gaz; conectată la internet, apa din fântână cu pompă, canalizarea locală cu sistem de evacuare. Clădirea Instituției în mai multe nivele, este adaptată parțial pentru persoanele cu nevoi speciale, ușile nu sunt adaptate pentru persoane cu cărucior, nu există nici un veceu adaptat pentru persoane cu cărucior.

IET Grădinița nr.2 „Teremoc”. A fost construită 1989 cu suprafața de 100 m² și capacitatea de 25 de copii. La moment frecventează 20 de copii (8 fete și 12 băieți). Clădirea Instituției în mai multe nivele, este adaptată parțial pentru persoanele cu nevoi speciale, ușile nu sunt adaptate pentru persoane cu cărucior, nu există nici un veceu adaptat pentru persoane cu cărucior.

3.3.1.2. Învățământ primar și secundar general

Instituțiile din ciclul gimnazial din comuna Colicăuți :

Tabelul 11. Numărul copiilor din învățământul primar și secundar general

Instituția	Capacitate totală	Beneficiari		
		fete	băieți	TOTAL
Gimnaziul Colicăuți	460	77	72	149

Sursa: Primăria Colicăuți

Gimnaziul Colicăuți A fost construit în anul 1979 cu o capacitate totală de 460 locuri. În anul de studii 2022-2023 numărul elevilor a fost de 149. În anul 2018-2019 școala a fost reparată capital: au fost schimbate ușile, geamurile cu suportul bugetului școlii care se află la autogestiune și cu suportul consiliului raional Briceni, costul lucrărilor a 195000 lei. Reparația capitală a acoperișului sălii de sport și a vestiarelor, care a constituit 300 000 lei a fost din suportul consiliului raional Briceni, A fost realizată reparația capitală a acoperișului sălii de festivități, a cantinei, care a costat 280 000 lei din bugetul Consiliului raional Briceni. Schimbarea a trei geamuri și a 4 porțiuni de gard din beton în sumă de 7000 lei au fost finanțate din surse donate școlii. La moment sunt angajați 26 profesori, din care 3 prin cumul. Personalul auxiliar e reprezentat de 12 angajați, dintre care 2 prin cumul. Gimnaziul are sală de sport, sală de festivități, cantină școlară în care sunt alimentați 72 de copii. Sunt amenajate și dotate cu cele necesare: sala de calculatoare, cabinet de fizică, de chimie, bibliotecă, sală specializată pentru copii cu nevoi speciale. Școala este conectată la internet. Clădirea Instituției în mai multe nivele, este adaptată parțial pentru persoanele cu nevoi speciale, ușile nu sunt adaptate pentru persoane cu cărucior, nu există nici un veceu adaptat pentru persoane cu cărucior.

3.3.1.3. *Învățământ extrașcolar*

Școala de arte. Este o parte componentă a sistemului extrașcolar al învățământului public. Scopul școlii este de a dezvolta creativitatea copiilor, petrecerea utilă, plăcută și recreativă a timpului liber pentru copii, precum și dezvoltarea lor spirituală. Clădirea construită în anul 1990, cu suprafața de 208,4 m² și capacitatea de 60 elevi. În anul școlar 2022-2023 a frecventat școala 50 de copii.

Centrul de Creație a Copiilor Briceni (inclusiv Centrul Ecologic Colicăuți) oferă servicii educaționale de profil estetic, artistic, ecologic și tehnic, care se desfășoară în limbile de stat și rusă (la solicitarea elevilor) sub formă de cercuri de diferit profil și de vîrstă diferită. Fiecare elev are dreptul de a frecventa 3 cercuri concomitent, de a trece dintr-un cerc în altul în cursul anului.

3.3.2. **Cultură**

3.3.2.1. *Instituții de cultură*

Sectorul de cultură din localitate este susținut prin instituțiile existente din localitate. Există Casa de cultură satului Colicăuți, Casa de cultură satului Trestieni și școala de arte în Colicăuți.

Casa de Cultură Colicăuți este dată în exploatare în 1975, cu capacitate de 500 locuri. În anii 1988-1989 a fost făcută reparația capitală atât în interior cât și în exterior, costul lucrărilor a constituit – 1000000 ruble, care au fost alocate din fosta Agrofirmă „Progress”. A fost procurat mobilier nou - scaune în sala de concerte, draperii pentru amenajarea scenei. Costul acestor materiale a constituit -24000 lei din bugetul firmei agricole „Progress”. În 2006 s-a efectuat o reparație curentă a Casei de Cultură care a costat - 106000 lei, din bugetul local, iar în anul 2017 s- au procurat draperii pentru holul Casei de Cultură. Din 2010 anual se efectuează repăriții curente necesare pentru întreținerea în stare funcțională a edificiului. În incinta clădirii Casei de Cultură se găzduiește Școala de Arte și Biblioteca satului, inclusiv colectivele model își desfășoară activitatea în această clădire, de asemenea sălile mici sunt utilizate de către localnici pentru petrecerea cumetriilor, zilelor de naștere, meselor de pomenire. Pentru tineret a fost procurată și instalată o masă de tenis într-o sală special amenajată, responsabil-metodistul sportiv dl Lavric Vladimir. Căminul Cultural este conectat la internet și la rețeaua de gaz natural

La Casa de Cultură activează **3 formații artistice:**

1. Fanfara care activează din 1997, alcătuită din 22 de persoane și este condusă de d-l Lisii Dumitru;
2. Formația etnofolclorică-model „Cununița”, fondată în anul 1999, alcătuită din 27-30 persoane, conducător artistic - Rusnac Viorel,;
3. Ansamblul de muzică și dans popular-model „Izvoraș”, fondat în anul 1999, prin intermediul cărora

sunt valorificate tradițiile și obiceiurile vechi locale, cu participarea a 10 perechi, cu costumație autentică și costumație academică, care includ atât maturii cîț și tineret, conducător artistic - Rusnac Maria.

Casa de Cultură din satul Trestieni a fost dată în exploatare în anul 1970, cu o sală de aproximativ 100 locuri, în această încăpere se află biblioteca satului și oficiul poștal.

Biblioteca publică din satul Colicăuți este amplasată în clădirea Casei de Cultură, dispune de 2 încăperi. Biblioteca din satul Trestieni este amplasată într-o încăpere din Casa de Cultură, nu are sală de lectură. Fondul de carte din biblioteca din satul Colicăuți este de – 3695 exemplare, iar cel din biblioteca din satul Trestieni este de 2115 exemplare care în ultimii ani parțial au fost completate. În ambele biblioteci activează câte un bibliotecar. În anul 2015 a fost implementat microproiectul „NOVATECA” în biblioteca din satul Colicăuți, cu suportul căreia a fost dotată cu 3 calculatoare și tehnică performantă: xerox, scanner, printer, a fost conectată la Internet. Anual bibliotecile sunt abonate la ziare și reviste conform profilului bibliotecar și conform solicitărilor utilizatorilor. De asemenea sistematic fondul bibliotecilor sunt completate cu colecții de documente noi. Bibliotecile oferă o gamă largă de servicii noi care sunt foarte binevenite în comunitate, oferind suport informațional mai multor categorii de utilizatori. Pe parcursul anului 2022 în biblioteca satului Colicăuți a dat în împrumut 5100 de cărți și reviste și a înregistrat 2000 de vizite. Pe parcursul anului 2022 în biblioteca satului Trestieni a dat în împrumut 2883 de cărți și reviste și a fost înregistrat 987 de vizite.

3.3.2.2. Servicii culturale

Principalele evenimente organizate la nivel local sunt:

- Hramul satului Colicăuți este la data de 07 februarie, când se sărbătorește Sfântul Grigore Teologul, în numele căruia este sfințită biserica din sat.
- La 21 septembrie este hramul satului Trestieni, când se sărbătorește sf. Maria "Nașterea Maicii Domnului" în numele căruia este sfințită biserica din sat. Sărbătorile încep respectiv cu serviciul divin în bisericile comunei, la care participă cetățenii comunei, personalitățile notorii ale satelor, primarul, consilierii locali. După masă este organizat un program bogat în numere artistice și competiții sportive care se încheie cu hora satului.
- Ziua pascală - a doua zi de paști cu participarea la concursul bucatelor pascale a întregului raion.
- 1 mai- Ziua Internațională a oamenilor muncii;
- 9 mai-Ziua Victoriei și comemorării eroilor căzuți pentru Independența Patriei;
- Ziua Copiilor- 1 iunie
- Ziua Profesorilor – 5 octombrie
- De urat v-am tot ura – obiceiuri ale sărbătorilor de iarnă
- Șezători;
- 01 – 10 martie, Festivalul Mărțișorului, organizat de Gimnaziul Colicăuți în parteneriat cu Grădinița.
- Ziua Independenței-27 august ;
- Ziua Tineretului- 28 august.
- Sărbătoarea Limba Noastră -31 august.

3.3.3. Tineret și sport

În comună există un teren de mini-fotbal și zonă de agrement

3.3.4. Sănătate

Oficiul Medicilor de Familie (OMF) Colicăuți. Este amplasat într-o clădire separată, a fost reparată capital în anul 2004, cu costul - 40000 lei, din bugetul IMSPCS Briceni în care activează la moment 1 medic de familie și 6 asistente medicale. Este dotat cu tehnică de calcul și conectate la Internet. Starea tehnică a clădirii

este bună, dar necesită reparația. În OMF sunt 3 încăperi, unde locuitorii satului beneficiază de consultații la medicul de familie, de asistența medicală la diferite vaccine. În OMF mai este un cabinet de Farmacie de categoria II-a. In satul Trestieni activează un asistent medical.

Servicii prestate:

- Măsurarea T/A;
- Efectuarea ECG;
- Efectuarea analizelor;
- Efectuarea tonometriei;
- Efectuarea examenului ginecologic;
- Efectuarea examinării tensiunii intraoculare;
- Injecții;
- Examenul medical profilactic;
- Elaborarea documentației medicale;
- Monitorizarea tratamentului;
- Vizite la cabinet;
- Vizite la domiciliu.

3.3.4.1. Starea de sănătate a populației

Morbiditatea populației din comuna Colicăuți se evidențiază prin bolile cardiovasculare, ce sunt principală problemă de sănătate a populației și bolile infecțioase.

3.3.5. Asistență și protecție socială

Categoria populației sărace în comuna Colicăuți este reprezentată de persoane vârstnice, femeile singure cu copii minori la întreținere, persoane cu dizabilități, persoane în etate și persoanele cu dizabilități. Acestea au venituri preponderent din pensii și indemnizații de stat, în rare cazuri unele dintre ele au gospodării agricole individuale. Principalele cauze ale sărăciei sunt specifice majorității localităților din republică: venitul familiei nu corespunde cheltuielilor pentru necesități de bază, salariile și pensiile sunt mizere.

Tabelul 12. Grupuri social-vulnerabile (la început de an 2023)

	Total	Femei	Bărbați	Copii
Total				
<i>Persoanele cu dizabilități</i>	163	100	57	6
<i>Persoanele cu dizabilități fizice</i>	121	74	41	2
<i>Persoanele cu dizabilități mentale</i>	14	8	6	2
<i>Persoanele cu dizabilități grave (care nu pot supraviețui fără ajutorul extern)</i>	15	13	2	2
<i>Persoanele cu dizabilități medii (capabili pentru activități fără ajutorul extern)</i>	13	6	8	
<i>Persoanele cu dizabilități angajate în câmpul muncii</i>	1		1	
<i>Persoanele cu dizabilități în etate</i>	8	6	2	
<i>Persoanele în etate</i>	88	50	38	
<i>inclusiv persoanele în etate singuratice</i>	30	23	7	
<i>Membrii familiilor cu 3 și mai mulți copii</i>	16			59
<i>Membrii familiilor monoparentale și fără părinți (inclusiv cu părinți plecați la munci)</i>	5	5		
<i>inclusiv familii conduse de femei</i>				
<i>În sărăcie extremă</i>				

Sursa: Primăria Colicăuți

Primăria comuna Colicăuți oferă servicii de asistență și consiliere persoanelor din categoria social-vulnerabilă prin intermediul 2 asistenți sociali și 4 lucrători sociali. La deservirea celor 4 lucrători sociali sânt 44 persoane singuraticice in etate, care necesit sprijin in activitățile cotidiene de zi cu zi si 4 familii in situație de risc. Activitatea asistenților sociali comunitari este un adevărat colac de salvare in depășirea situațiilor de mare dificultate a 43 familii.

În anul 2022 au beneficiat de asistența socială 1973 persoane din următoarele categorii sociale: șomeri, persoane fără venituri, copii orfani, familii monoparentale, persoane cu probleme de sănătate și pensionari. Beneficiile bănești exprimate în transferuri directe constituie unul din mecanismele protecției sociale care în mare parte sunt achitate de la bugetul de stat:

- Indemnizații pentru copii;
- Alocații sociale;
- Compensații de diferite tipuri;
- Ajutor financiar de la Fondul de Susținere Socială;
- Ajutoare sociale;
- Compensații pentru perioada de iarnă;
- Transport social;
- Alte prestații bănești;

3.3.5.1. Caracteristicile grupurilor vulnerabile

Categoria populației sărace în satul Țarigrad este reprezentată de persoane vârstnice, femeile singure cu copii minori la întreținere, persoane cu dizabilități și persoane în etate. Acestea au venituri preponderent din pensii și indemnizații de stat, în rare cazuri unele dintre ele au gospodării agricole individuale. Principalele cauze ale sărăciei sunt specifice majorității localităților din republică: venitul familiei nu corespunde cheltuielilor pentru necesități de bază, salariile și pensiile sunt mizere.

Familii vulnerabile: În comuna sunt aproximativ 682 de persoane ieșite la pensie, dintre care circa 200 sunt nevoiași. În comună activează 3 lucrători sociali care au grijă de bătrânii aflați în dificultate. La evidența lucrătorilor sociali se află 30 de persoane singuraticice. De asemenea sunt 163 de persoane cu dizabilități.

Procesul de incluziune a persoanelor cu dizabilități în societate este în proces de dezvoltare, deoarece vizează schimbarea mentalității cetățenilor, este un proces de durată care trebuie dezvoltat prin activități constante și consecvente cu această categorie de populație.

3.3.5.2. Servicii sociale

Primăria comunei Colicăuți oferă servicii de asistență și consiliere persoanelor din categoria social-vulnerabilă prin intermediul unui asistent sociali și 3 lucrători sociali. La deservirea lucrătorilor sociali sunt 35 persoane singuraticice în etate, care necesită sprijin în activitățile cotidiene de zi cu zi și 15 de persoane în situație de risc. Activitatea asistentului social comunitar este un adevărat colac de salvare în depășirea situațiilor de mare dificultate pentru 10 familii - beneficiari de ajutor material; 90 familii - beneficiari de ajutor social; 502 - familii beneficiari de ajutor pentru perioada rece a anului.

Tabelul 13. Serviciile sociale prestate în localitate

ANUL 2022	TOTAL			Pers. în etate			Pers. cu dizabilități			Copii		
	Tot.	F	B	Tot.	F	B	Tot.	F	B	Tot.	F	B
<i>Au beneficiat de prestații sociale (de toate tipuri)</i>	309	322	87	52	42	10	53	37	16	48	20	28
<i>Vizite de îngrijire la domiciliul</i>	34	29	5	15	30	4	6	5	1	2	2	0

Sursa: Primăria Colicăuți

3.4. Economia locală

Comuna Colicăuți dispune de terenuri, spații, clădiri care ar putea fi valorificate. După forma organizatorico-juridică 275 din agenții economici sunt întreprinderi cu drept de persoane fizice – GȚ. Iar alți 24 sunt întreprinderi cu drept de persoane juridice: 1 - SA, 22 - SRL, 1 cooperativă. În comunitate nu sunt ONG-uri active.

Tabelul 14. Agenții economici după forma organizatorico-juridică

Agenți economici	2019	2020	2021	2022	2023
Total:	299	304	318	326	183
Întreprinderi cu drept de persoane fizice, inclusiv:	275	278	290	295	151
- întreprinderi individuale			1		1
- gospodării țărănești	275	278	289	295	150
- patentă					
Întreprinderi cu drept de persoane juridice, inclusiv:	24	26	28	31	32
- societăți pe acțiuni	1	1	1	1	1
- societăți cu răspundere limitată	22	24	26	29	30
- cooperative	1	1	1	1	1
Instituții și organizații neguvernamentale					

Sursa: Primăria Colicăuți

3.4.1. Specializare economică a localității

3.4.1.1. Agricultură

Sectorul agrar are o importanță semnificată la dezvoltarea economică a comunei Aceasta se datorează, în principal, solurilor fertile de cernoziom, care au o bonitate medie de 76 puncte. Suprafața terenurilor agricole reprezintă 2525 hectare dintre care: 983 ha - pământ arabil, pășuni - 188 ha, livezi - 1350 ha, vii - 4 ha. Agricultură comunei este specializată atât în sectorul fitotehnic, prin cultivarea plantelor, cât și zootehnic, prin reproducerea și creșterea animalelor, contribuind la producția agricolă globală a Republicii Moldova. Din toată suprafața cultivată, 160ha este cu porumb, 22ha cu cartofi, legume – 10ha, grâu/seară 210ha. Astfel în comuna Colicăuți se obține o producție agricolă vegetală de cca 320 tone pentru porumb, 50 tone - cartofi, legume - 140 tone, grâu - 630 tone. De asemenea pe teritoriul comunei sunt circa 40500 pomi fructiferi.

3.4.1.2. Industria

Sectorului industrial în comuna Colicăuți este la un nivel mai scăzut de dotare și dezvoltare. Acest fapt se datorează, în special, activității unui număr mai mici de întreprinderi industriale, amplasate în comună.

3.4.1.3. Comerțul și serviciile

Sector de servicii în comuna Colicăuți la fel este slab dezvoltat cu un volum de vânzări relativ mic, cauzat în mare parte de lipsa entităților economice specializate în colectarea produselor agricole și aprovizionarea cu input-uri agricole

Tabelul 15. Principalii agenți economici din localitate

Nr.	Denumirea agentului economic	Domeniul de activitate	Forma de proprietate	Volumul vânzărilor, mii lei (2019)	Nr. angajați	Profit/Pierderi, mii lei (2019)
1.	SRL Colicăuțanul	Agricultură	Proprietate privată	37862	41	15543
2.	SRL Agro-Product	Agricultură	Proprietate privată	24750	40	13642
3.	SRL Normexim	Agricultură	Proprietate privată	6864	26	962

Sursa: Primăria Colicăuți

3.4.1.4. Turism

În comună infrastructura turistică este slab dezvoltată descurajează crearea acestora.

3.4.2. Potențial de dezvoltarea economică locală

La moment primăria dispune de următoarele imobile și terenuri ce pot fi propuse pentru investiții.

Tabelul 16. Imobile și terenuri propuse pentru investiții

Imobil, teren	Suprafață	Domeniul	Destinația
<i>Teren</i>	0,2894	Privat	Sub constructii
<i>Teren</i>	0,4483	Privat	Sub constructii
<i>Teren</i>	0,09	Privat	Sub constructii
<i>Teren</i>	0,32	Privat	Sub constructii

Sursa: Primăria Colicăuți

3.5. Infrastructura

3.5.1. Căi de comunicație și transport (drumuri)

Comuna Colicăuți se află la o distanță de 7 km de orașul Briceni, iar distanța directă până în mun. Chișinău este de 229 km. 11 rute zilnic deservește populația comunei cu servicii de transport între comuna și centrul raional Briceni. Iar pentru călătorii către municipiul Chișinău este pusă la dispoziție zilnic o rută.

Tabelul 17. Infrastructura de transport:

Destinație	Nr. rute	Regularitatea	Capacitatea zilnică	Prețul călătoriei	Tipul transportului (public / privat)
Între comuna în cauză și cel mai apropiat punct /centrul raional	11	zilnic	240	10 lei	Privat
Între comună și Chișinău	1	Zile lucrătoare	20	180	Privat

Sursa: Primăria Colicăuți

Operatori de telefonie mobilă prezenți în comunitate sunt Orange, Unite, Moldcell. Cel mai mare operator ce asigură locuitorii cu internet WI-fi este Moldtelecom.

La rețeaua telefonică și de internet a Î.S. „Moldtelecom” în satul Colicăuți sunt abonate 1850 gospodării, iar cu telefonie fixă 912 gospodării, în rest majoritatea dispun de telefonie mobilă. În 2006 a fost reconstruită rețeaua de telefonizare cu modernizarea stației de telefoane. Acest fapt a permis majorarea numărului abonaților. Acoperirea cu telefonie mobilă este bună. În anul 2006 a fost construită stația de telefonie mobilă Î.S. „Moldtelecom”.

Satul Trestieni este telefonizată complet cu 143 de telefoane fixe din 272 gospodării, majoritatea dispun de telefoane mobile. De calculatoare dispun 522 de locuitori din satul Colicăuți și 70 din satul Trestieni, care sunt conectați la internet. Instituțiile social-economice (gimnaziu, grădinițele de copii, primăria, biblioteca publică, centrul medicilor de familie, oficiile poștale, căminele culturale) sunt conectate la internet.

Tabelul 18. Servicii informaționale și de telecomunicații:

Tipul	Operatorul	Calitatea (de la 1 la 7)*	Numărul estimativ al beneficiarilor	Costul mediu lunar
Telefonia mobilă	Orange Unite Moldcell	6	2844	170
Internet Wi-Fi	Moldtelecom	7	1850	240

Sursa: Primăria Colicăuți

3.5.2. Portofoliul de locuințe

Suprafața totală a fondului locativ la 31.12.2022, în comuna Colicăuți era de 84393 m², inclusiv în blocuri cu apartamente 412,5 m², în case particulare 83980,5 m². Numărul total de case 1268, inclusiv apartamente în case cu multe apartamente 18. Numărul caselor proprietate privată 1250. Numărul total de gospodării (curți) 1204.

În centrul satului se află parcul cu suprafața 0,19 ha, care oferă localnicilor posibilitatea de a petrece timpul liber.

3.5.3. Dotarea fondului locativ cu utilități

Este elaborat proiectul de gazificare a satului Colicăuți cu conectarea tuturor instituțiilor social - economice la sursă (Gimnaziul, Grădinița de copii, Centrul Medicilor de Familie, Biserica, Primăria, Poșta, Căminul Cultural). În satul Trestieni sunt conectați la rețeaua de gaze 70 gospodării și grădinița de copii .

Tabelul 19. Dinamica asigurării localității cu servicii edilitare:

Servicii edilitare	Tipul	Acoperirea în pers. /gospodării
Sistemul de alimentare cu apă	Din sonda arteziana - apă tehnică	0/0
Sistemul de canalizare	Cu sistem de evacuare	1260/562
Gazificarea	Centralizat prin gazoduct	2382/940
	Butelii	462/264
Sistemul de evacuare a deșeurilor	Evacuarea de la poartă	2844/1204

Sursa: Primăria Colicăuți

3.5.4. Infrastructura de aprovizionarea cu apă

În satul Colicăuți la apeduct este conectat doar Gimnaziul. Sistemul de alimentare cu apă este din sonda arteziana - apă tehnică.

3.5.5. Infrastructura de canalizare

Sistemul de canalizare este cu sistem de evacuare la care sunt acoperite 562 gospodării.

Tabelul 20. Sistemul de canalizare

Sistemul (tip: centralizat/local, cu sistem de evacuare, epurare, etc)	Proprietate	Acoperirea în pers./gospodării	Calitatea (de la 1 la 7)*
Cu sistem de evacuare	Privata	1260/562	2

Sursa: Primăria Colicăuți

3.5.6. Infrastructura de management a deșeurilor

Evacuarea deșeurilor se realizează de la poartă la poartă cu de un tractor cu remorca.

Tabelul 21. Sistemul de evacuare a deșeurilor

Sistemul (tipul: centralizat / individual, evacuarea de la poartă / de pe platforme, gunoiști autorizate / neautorizate)	Proprietate	Acoperirea în pers. /gospodării
Evacuare de la poarta la case individuale	Publica	2844/1204

Sursa: Primăria Colicăuți

3.6. Buna guvernare și management

3.6.1. Capacitate administrativă

Conform Legii privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006, autoritățile administrației publice locale comunei Colicăuți este reprezentat de Consiliul local și Primărie. Activitatea autorităților administrației publice locale este bazată pe legislația în vigoare și propriile Regulamente de organizare și funcționare.

Consiliul local este autoritatea deliberativă a comunei constituit din 13 consilieri 6 femei (46,2%) și 7 bărbați (53,8%).

Tabelul 22. Consiliul local, după sexe, vârste și vechime

Sexe/grupe de vârste	Număr persoane	Cu studii superioare	Realeși
TOTAL	13	6	5
Bărbați	7	3	3
Femei	6	3	2
Grupe de vârstă			
sub 35 ani	1	1	
35-50 ani	1		
peste 50 ani	11	5	5

Sursa: Primăria Colicăuți

Consiliul local activează în baza unui program anual de activitate ce cuprinde inclusiv acțiuni specifice procesului bugetar. De asemenea, consiliul este compus din patru comisii consultative de specialitate după cum urmează:

- I. Domeniul economie, buget și finanțe
- II. Domeniul amenajarea teritoriului, urbanism și protecția mediului
- III. Domeniul social
- IV. Domeniul ordine publică, securitate și drept

Primăria este instituția administrației publice locale condusă de primar prin care se realizează principiile de autonomie locale, descentralizarea serviciilor publice, consultarea cetățenilor și este organul de conducere operativă a atribuțiilor publice locale. Primarul este autoritatea reprezentativă a populației și executivă a Consiliului local. Aparatul primăriei este reprezentat de 19 angajați, dintre care trei persoane cu funcție de demnitate publică – primarul și vice-primarul.

Tabelul 23. Caracteristici ale administrației

Tipul localității	Vârsta	Specialitatea	Reales	Etnia	Cu dizabilități
Primar	47	Contabil-economist	NU	MD	NU
Secretar CL	27	Managementul administrației publice	NU	MD	DA

Sursa: Primăria Colicăuți

Din 7 angajați ai Primăriei sunt 4 femei, ceea ce constituie 57,1%, și 3 bărbați, respectiv 42,9%. 5 specialiști (71,4%) au o experiență de peste 10 ani de activitate.

Primăria dispune de propriul sediu. Starea generală a clădirii, necesită reparație cosmetică, Reparația capitală efectuată demult. Aprovizionarea cu apă este din fântână. Sistemul de încălzire este asigurat cu cazn pe gaze. Clădirea Instituției este în mai multe nivele, nu este adaptată pentru persoanele cu nevoi speciale. În clădire nu sunt pante de acces pe lângă toate scările, ușile nu sunt adaptate pentru persoane cu cărucior, nu există nici un veceu adaptat pentru persoane cu cărucior.

3.6.2. Bugetul Local

În ultimii 3 ani, în bugetul local s-au încasat venituri totale în valoare de:

- 6951,1 mii lei în 2020;
- 8385,9 mii lei în 2021 și
- 9176,8 mii lei în 2022, fiind înregistrată o tendință crescătoare.

Pentru anul 2023, bugetul local a prevăzut venituri în sumă de 9618,3 mii lei, și cheltuieli de 8758,3 mii lei.

Tabelul 36. Veniturile bugetului local, anul 2019-2023, mii lei

Denumirea indicatorului	2019 (executat)	2020 (executat)	2021 (executat)	2022 (executat)	2023 (aprobat)
1. Venituri generale, din care:	5718,7	6951,1	8385,9	9176,8	9618,3
<i>Venituri proprii</i>	515,2	597	722,4	711,2	628,0
<i>Defalcări de la Impozitul pe venitul persoanelor fizice</i>	753,0	878,4	1030,2	1282,2	946,0
<i>Transferuri</i>	4450,5	5475,7	6633,3	7183,4	7044,3
2. Venituri colectate	151,5	96,1	125,3	231,9	140

Sursa: Primăria Colicăuți

3.6.3. Gestionarea bunurilor publice

Pe partea de cheltuieli, cele mai mari țin de cheltuielile pentru învățământ de 5150,3 mii lei în 2023.

Tabelul 37. Structura cheltuielilor, executate în perioada 2019-2023 (mii lei)

Denumirea indicatorilor	2019 (executat)	2020 (executat)	2021 (executat)	2022 (executat)	2023 (aprobat)
Cheltuieli total	6052,1	6593,7	8101,8	9005,4	8758,3
<i>Servicii de stat cu destinație generală</i>	1979,5	1707,8	2143,4	3288,6	2770
<i>Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale</i>	89,2	240	559,5	842,2	200
<i>Cultură, sport, tineret, culte și odihnă</i>	782,5	824,8	657,2	867,4	638
<i>Învățământ</i>	3200,9	3821,1	4741,7	4007,2	5150,3

Sursa: Primăria Colicăuți

3.6.4. Societatea civilă

Sectorul asociativ este la un nivel incipient de dezvoltare, fiind reprezentat numai prin APP din satul Colicăuți, care a fost creată în anul 2009 cu scopul de a contribui la dezvoltarea liceului teoretic, care mai târziu a devenit gimnaziu. Scopurile APP „Progres” sunt activizarea, susținerea materială și dezvoltarea gimnaziului, asigurarea durabilității lui. A fost construită o fântână de mină pe teritoriul gimnaziului, procurate draperii, ghiveciuri, diferite mobilieri și alte accesorii, legate de îmbunătățirea condițiilor de studii și diferite activități a elevilor.

În satul Trestieni, în anul 2000 a fost creată Asociația Obștească a utilizatorilor de gaze naturale „Trestieni-gaz” cu scopul de a menține în stare funcțională gazoductul, construit cu FISM, și extinderea lui.

3.7. Analiza SWOT

În continuare se va prezenta analiza SWOT a localității, care vor fi folosite la elaborarea principalelor direcții strategice de dezvoltare a comunei Colicăuți.

PUNCTE FORTE	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Existența instituțiilor de învățământ preșcolar, școlare, preuniversitare • Agenți economici/producători agricoli • Casa de cultură • Biblioteca publică pentru copii • Școala de arte. • Centrul de Creație a Copiilor Briceni (inclusiv Centrul Ecologic Colicăuți) • formații artistice 	<ul style="list-style-type: none"> • Drumurile locale și de acces sunt în stare avariata; • Bugetul local nu permite rezolvarea tuturor problemelor sociale; • Nivelul de șomaj, în deosebi în rândurile tinerilor este ridicat • Producătorii agricoli din teritoriu se confruntă cu probleme privind realizarea producției • Tehnică agricolă și utilajul sunt învechite.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI/RISCURI
<ul style="list-style-type: none"> • Accesare granturi • Parteneriat cu programul Comunitatea mea • Posibilitatea de atragere a granturilor din partea UE și a altor donatori străini • Programe Naționale de dezvoltare locală (ADR Nord) • Acces la credite pentru afaceri 	<ul style="list-style-type: none"> • Calamitățile naturale • Instabilitate politică și economică în țară <ul style="list-style-type: none"> • Migrația internă și externă <ul style="list-style-type: none"> • Inflația • Criza energetică • Războiul din Ucraina

4. Strategia de dezvoltare socio-economică

4.1. Viziunea comunității

„Comuna Colicăuți o localitate salubră, cu condiții de trai decente și atractive, cu instituții publice și sociale moderne și dotate, servicii publice și sociale de calitate, condiții de dezvoltare economică avansată și relațiile de încredere și conlucrare între APL și cetățenii”.

Viziunea strategiei de dezvoltare a Comunei Colicăuți, r-nul Briceni reprezintă sinteza misiunii, valorilor, obiectivelor strategice, specifice și a acțiunilor necesare pentru implementare în următorii cinci ani.

Rezultatul final al eforturilor comunității trebuie să se concretizeze în dezvoltarea unui mediu atractiv de afaceri, buna utilizare și gestionare a resurselor, protecția mediului și dezvoltarea durabilă. În plan social crearea condițiilor pentru dezvoltare eficientă a infrastructurii, adaptată cerințelor populației, sprijinirea categoriilor sociale defavorizate.

Administrația publică locală trebuie să asigure transparența, consultarea și colaborarea cu antreprenorialul, societatea civilă.

4.2. Cadrul și direcțiile strategice

Pentru realizarea viziunii strategice activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală vor fi orientate spre atingerea următoarelor obiective strategice:

Direcția strategică 1. Dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice în comuna Colicăuți

Obiectiv specific 1.1. Amenajarea, modernizarea spațiilor publice și de agrement

Obiectiv specific 1.2. Dévoltera sistemului de iluminare stradală în comuna Colicăuți

Obiectiv specific 1.3. Reabilitarea infrastructurii drumurilor în comuna Colicăuți

- Obiectiv specific 1.4.** Reabilitarea, modernizarea, eficientizarea energetică a instituțiilor publice comuna Colicăuți
- Obiectiv specific 1.5.** Asigurarea populației cu serviciu de calitate de apă potabilă și canalizare
- Direcția strategică 2.** **Dezvoltarea activităților economice durabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate**
- Obiectiv specific 2.1.** Eficienta energetică, dezvoltarea locală
- Obiectiv specific 2.2.** Dezvoltarea infrastructurii agricole și valorificarea terenurilor agricole și a producției agricole
- Obiectiv specific 2.3.** Diversificarea și susținerea micului business
- Obiectiv specific 2.4.** Valorificarea potențialului turistic al comunei Colicăuți
- Direcția strategică 3.** **Modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de servicii în domeniile educație, cultură, sănătate și protecție socială în comuna Colicăuți**
- Obiectiv specific 3.1.** Îmbunătățirea și creșterea calității educației în instituțiile de învățământ preșcolare din comuna Colicăuți
- Obiectiv specific 3.2.** Valorificarea patrimoniului cultural al localității
- Obiectiv specific 3.3.** Dezvoltarea serviciilor sociale în comuna Colicăuți inclusiv pentru persoanele cu nevoi speciale, mame cu copii, femei și bărbați
- Obiectiv specific 3.4.** Facilitarea participării cetățenilor inclusiv copii și tineri în activități sportive
- Direcția strategică 4.** **Punerea în valoare a resurselor naturale ale localității și asigurarea protecției mediului ambiant**
- Obiectiv specific 4.1.** Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat
- Obiectiv specific 4.2.** Informarea și educația cetățenilor în domeniul protecției mediului ambiant
- Obiectiv specific 4.3.** Asigurarea unui management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu
- Direcția strategică 5.** **Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern, transparent și implicarea localnicilor în procesul de luare a deciziilor**
- Obiectiv specific 5.1.** Promovarea transparenței actului de guvernare locală
- Obiectiv specific 5.2.** Dezvoltarea capacităților APL

Obiectiv specific 5.3. Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor satului și cooperării inter comunitare pentru dezvoltarea locală

4.3. Planul de Acțiuni

Direcția strategică 1. Dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii publice în comuna Colicăuți

Obiectiv specific 1.1. Amenajarea, modernizarea spațiilor publice și de agrement

Acțiuni, măsuri, proiecte	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de implementare	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
1.1.1. Crearea parcului de odihnă și agrement (înverzirea spațiului, amenajarea aleei, pavarea trotuarelor, amenajarea terenului de joacă pentru copii și de odihnă pentru tineret și maturi, construcția terenului de mini fotbal, instalarea mobilierului stradal, construcția WC public, iluminarea)	2024-2026	APL	<ul style="list-style-type: none"> Spațiu înverzit, amenajat Trotuar construit Sistemul de iluminare instalat Teren de joacă și odihnă amenajat Teren de mini fotbal construit Mobilier stradal instalat WC public funcțional 	4.500.000	Buget național și local Donatori externi
1.1.2. Amenajarea unui teren de joacă pentru copii și înverzirea spațiului adiacent, 200 m ²	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Teren de joacă amenajat și spațiu adiacent înverzit 	2.500.000	Buget național și local, Donatori externi
1.1.3. Amenajarea terenului de joacă în s. Tribisăuți	2025-2028		<ul style="list-style-type: none"> Teren de joacă în s. Trestieni amenajat 	350000	Buget național și local, Donatori externi
1.1.4. Amenajarea spațiului verde pe teritoriul grădiniței „Doinița”	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Spațiu verde pe teritoriul grădiniței „Doinița” amenajate 	150.000 lei	Buget național și local, Donatori externi
1.1.5. Amenajarea satului, instalarea a 20 bănci și 20 urne de gunoi pe marginea trotuarelor din sat	2025-2027	APL	<ul style="list-style-type: none"> 20 bănci și 20 urne de gunoi instalarea 	120.000	Buget național și local

Obiectiv specific 1.2. Dezvoltarea sistemului de iluminare stradală în comuna Colicăuți

Acțiuni, măsuri, proiecte	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de implementare	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
---------------------------	----------	---------------------------	----------------------------	-------------------	-------------------------------

1.2.1. Extinderea iluminării stradale în comuna Colicăuți	2024-2025	APL	<ul style="list-style-type: none"> Iluminarea în comuna Colicăuți, realizată 	1.300.000	Buget național și local. Donatori externi
---	-----------	-----	---	-----------	---

Obiectiv specific 1.3. Reabilitarea infrastructurii drumurilor în comuna Colicăuți

Acțiuni, măsuri, proiecte	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de implementare	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
1.3.1. Reabilitarea drumului de la Liusea Suțu pîna la pod, 300 m	2024-2026	APL	<ul style="list-style-type: none"> 300 m, de drum, realibitat 	1.500.000	Buget național și local, Donatori externi
1.3.2. Reabilitarea drumului în varianta albă în comună	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Drumuri reabilitate în varianta albă, anual 	1.200.000 anual	Buget național și local.
1.3.3. Reparația drumurilor și menținerea lor în comună asfaltarea	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Cel puțin 1 km de drum reparat pe an 	2.000.000	Buget național și local, Donatori externi
1.3.4. Reparația trotuarelor de la intrare în sat-centru, centru-grădinița, cu pavaj 3 km	2024-2025	APL	<ul style="list-style-type: none"> Trotuar reparat Acces îmbunătățit 	2.100.000	Buget național și local. Donatori externi
1.3.5. Construcția trotuarului de la fermă pîna la gradiniță, cu pavaj, 3 km	2025-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Trotuar construit Acces sigur 	4.500.000	Buget național și local. Donatori externi
1.3.6. Construcția trotuarului la moară, cu pavaj 1 km	2025-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Trotuar construit Acces sigur 	1.400.000	Buget național și local. Donatori externi
1.3.7. Construcția scurgerilor pe drumurile în pantă	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Scurgerile pe drumurile în pantă, , construite Lungimea canalelor de scurgere a apelor pluviale amenajate 	5.500.000	Buget național și local. Donatori externi

Obiectiv specific 1.4. Reabilitarea, modernizarea, eficientizarea energetică a instituțiilor publice, comuna Colicăuți

Acțiuni, măsuri, proiecte	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de implementare	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
1.4.1. Crearea centrului de tineret (activități de dezvoltare, sala de fitness, tenis de	2024-2027	APL	<ul style="list-style-type: none"> Nr. fose septice instalate 	3.300.000	Bugetul local,

	masă, discoteca e.c.t.) în încinta Casei de Cultură			<ul style="list-style-type: none"> Nr. de edificii publice cu fose septice instalate 		Programe naționale, granturi
1.4.2.	Crearea accesibilității în clădirile publice	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Nr. Panta instalate Nr. Instituții accesibile 		Buget național și local Donatori externi
1.4.3.	Anveloparea clădirii grădiniței „Doinița”	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Grădinița izolată termic Facturi reduse la încălzire 	1.400.000	Buget național și local Donatori externi
1.4.4.	Reconstrucția și reabilitarea blocului sanitar și spălătorii (blocul vechi) la grădinița „Doinița”	2024-2028	APL Administrația ITE	<ul style="list-style-type: none"> Blocul sanitar și spălătoria reconstruită și reabilitată 	1.700.000	Buget național și local Donatori externi
1.4.5.	Construcția sălii de sport la grădinița „Doinița”	2024-2027	APL Administrația ITE	<ul style="list-style-type: none"> Sala de sport construită 		Buget național și local Donatori externi
1.4.6.	Construcția depozitului la grădinița „Doinița”	2024-2028	APL Administrația ITE	<ul style="list-style-type: none"> Depozit construit 		Buget național și local Donatori externi
1.4.7.	Anveloparea clădirii gimnaziului , 800 m ²	2024-2028	APL Administrația instituției Consiliul raional	<ul style="list-style-type: none"> Grădinița izolată termic Facturi reduse la încălzire 	2.000.000	Buget național și local Donatori externi
1.4.8.	Reparația capitală a casei de cultură	2025-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Casa de cultură reparată și funcțională Nr. de servicii prestate în incinta casei de cultură Nr. de evenimente petrecute 	26.500.000	Buget național și local Donatori externi
1.4.9.	Reabilitarea căilor de acces spre instituțiile de învățământ și marcaj rutier (trecerea de pietoni)	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> Căile de acces spre instituțiile preșcolare și marcaj rutier (trecerea de pietoni) efectuat 	100.000	Bugetul local, Programe naționale

Obiectiv specific 1.5. Asigurarea populației cu serviciu de calitate de apă potabilă și canalizare

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
1.5.1 Efectuarea studiului de dezabilitate pentru construcția sistemului de apă și canalizare	2024-2025	• APL	• Studiu de fizibilitate efectuat		Bugetul local, Programe naționale, granturi
1.5.2 Elaborarea proiectului ethnic de sistem de apă și canalizare	2025-2026	• APL	• Proiect tehnic elaborat		Bugetul local, Programe naționale, granturi
1.5.3. Construcția sistemului de apă și canalizare în sat	2026-2028	• APL	• Sistem de apă și canalizare construit		Bugetul local, Programe naționale, granturi
1.5.4. Amenajarea și întreținerea fântânilor publice din localitate în conformitate cu normativele în vigoare	2024-2028	• APL	• fântânilor publice din localitate întreținute în conformitate cu normativele în vigoare	15000	Bugetul local
1.5.5. Instalarea foselor septice la Primărie, grădiniță, casa de cultură, școală	2024-2027	• APL	• Nr. fose septice instalate	1.300000	Bugetul local, Programe naționale, granturi

Direcția strategică 2. Dezvoltarea activităților economice durabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate

Obiectiv specific 2.1. Eficienta energetică, dezvoltarea locală

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.1.1. Crearea unui parc fotovoltaic cu capacitatea de 200 KW, prin parteneriat public- privat	2024-2026	• APL • AE	• parc fotovoltaic cu capacitatea de 200 KW, CREAT	5.5 mln. lei	Bugetul local, Programe naționale, Granturi

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.1.2. Instalarea panourilor fotovoltaice de 40 KW , la instituțiile publice (grădinița, casa de cultură, primăria)	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Panouri fotovoltaice instalate de 40 KW • Costuri reduse la consumul energiei electrice 	1.000.000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi

Obiectiv specific 2.2. Dezvoltarea infrastructurii agricole și valorificarea terenurilor agricole și a producției agricole

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.2.1. Amenajarea și dotarea, pieței agricole din localitate cu gerete, pavarea trotuarelor, hală.	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Piața agricolă amenajată și dotată 	4.500.000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
2.2.2. Construcția sistemelor de irigare la scară mică a terenurilor agricole	2024-2027	<ul style="list-style-type: none"> • AE 	<ul style="list-style-type: none"> • Terenuri agricole irigate 		Bugetul local, Programe naționale, Granturi
2.2.3. Menținerea și reabilitarea drumurilor spre și la terenuri agricole	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • AE 	<ul style="list-style-type: none"> • Drumuri agricole în stare satisfăcătoare 	150.000 anual	Bugetul local, AE
2.2.4. Facilitarea procesului de consolidare a terenurilor agricole, înființarea de noi asociații agricole	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • AE 	<ul style="list-style-type: none"> • Terenuri agricole consolidate 		

Obiectiv specific 2.3. Diversificarea și susținerea micului business

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.3.1. Crearea asociației a producătorilor agricoli mici din sat	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> • APL • AE 	<ul style="list-style-type: none"> • Asociația creată 	5000 mii lei	AE
2.3.2. Dezvoltarea parteneriatului între APL și AE pentru dezvoltarea comunității	2024-2025	<ul style="list-style-type: none"> • APL • AE 	<ul style="list-style-type: none"> • APL și AE au dezvoltat parteneriat 		
2.3.3. Crearea incubatorului de afaceri pentru stimularea afacerilor în rândurile tinerilor și femei (serviciului de deservirea populației (servicii de frizerie și cosmetice, ateliere de reparația hainelor și încălțăminteii))	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Incubator creat 	10.000000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
2.3.4. Construcția depozitului pentru păstrarea și sortarea producției agricole, de 10.000 m ²	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • Asociația producătorilor mici 	<ul style="list-style-type: none"> • Depozit construit 		Buget SRL, Programe naționale, Granturi
2.3.5. Stimularea dezvoltării sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole (<i>mini-întreprinderi de procesare a producției agricole, cultura în spații protejate, acvacultura, crearea asociațiilor (holdingurilor) agricole etc.</i>)	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • AE 	<ul style="list-style-type: none"> • Sectorului de creștere, păstrare și prelucrare a producției agricole dezvoltat 		Programe naționale, Granturi, AE
2.3.6. Accesarea unor surse de finanțare sub formă de grant sau investiționale pentru dezvoltarea business-ului rural	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • AE 	<ul style="list-style-type: none"> • Prin susținerea finanțărilor sub formă de grant sau investiții business rural dezvoltat 		

Obiectiv specific 2.4. Valorificarea potențialului turistic al comunei Colicăuți

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
2.4.1. Identificarea atracțiilor turistice din perimetrul comunei	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Atracții turistice identificate 		
2.4.2. Elaborarea și implementarea unui plan local în conformitatea cu strategia raională de dezvoltarea turismului și traseul turistic regional existent	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Direcția raională de Cultură • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan cerat • Satul inclus în traseul turistic raional 	60.000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
2.4.3. Dezvoltarea infrastructurii de deservire a turiștilor	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • AE • Cetățeni cointeresați 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura de deservire a turiștilor dezvoltată 	1.000000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
2.4.4. Amenajarea unei zone de agrement la râul Dragiște	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Zona de agrement la râul Dragiște amenajat 	1.800000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
2.4.5. Promovare comunei Colicăuți ca destinație turistică (buclete informaționale, promovare pe rețele de socializare, panouri publicitare, cooperare cu agenții de turism)	2025-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Acțiuni de promovare continuă 	100.000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
2.4.6. Dezvoltarea și promovarea brandului satului	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Brand creat și promovat 	300.000	Bugetul local, Programe naționale,

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
					Granturi

Directia strategică 3. Modernizarea și eficientizarea instituțiilor de educație, și protecție socială, punerea în valoare a patrimoniului cultural al comunei Colicăuți.

Obiectiv specific 3.1. Îmbunătățirea și creșterea calității educației în instituțiile de învățământ preșcolar și sociale din comuna Colicăuți

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.1.1. Îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a ITE "Doinița"	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Manager instituției 	<ul style="list-style-type: none"> • Instituția dotată • Nr. copii beneficiari inclusiv copii din familiile defavorizate și copii cu nevoi speciale și lucrătorii instituției 	45000 lei, anual	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
3.1.2. Dotarea cu mobilier și inventar sportiv a gimnaziului și a grădiniței de copii "Doinița"	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Managerii instituțiilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Instituții dotate cu mobilier și inventar sportiv • Nr. copii beneficiari inclusiv copii din familiile defavorizate și copii cu nevoi speciale și lucrătorii instituției • 	1.000.000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
3.1.3. Dotarea gradiniței "Doinița" cu echipament digital (calculator, imprimante, LED, table interactive, e.c.t.)	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Manager instituției 	<ul style="list-style-type: none"> • Instituția dotată • Nr. copii beneficiari inclusiv copii din familiile defavorizate și copii cu nevoi speciale și lucrătorii instituției 	100000 lei	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
3.1.4. Dotarea Centrului de Tineret cu mobilier, utilaje și echipament digital (calculatoare, imprimante, LED, table interactive, masa de tenis, sala de fitness e.c.t.)	2025-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrul dotat cu mobilier, utilaje și echipament digital (calculatoare, imprimante, LED, table interactive, e.c.t.) • Nr. Beneficiarelor 	2.000000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.1.5. Dotarea Centrului ecologic cu echipament digital (calculator, imprimante, LED, table interactive, e.c.t.)	2025-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • CR • Direcția Învățământ 	<ul style="list-style-type: none"> • Instituția dotată • Nr. copii beneficiari inclusiv copii din familiile defavorizate și copii cu nevoi speciale și lucrătorii instituției 	1.000000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi

Obiectiv specific 3.2. Valorificarea patrimoniului cultural al localității

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.2.1. Dotarea Casei de Cultură cu echipament și instrumentele muzicale	2026-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Casa de Cultură dotată • Nr. beneficiarilor și satisfacția de serviciile acestora 	3.000000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
3.2.2. Dotarea a bibliotecii satului cu fonduri de carte noi	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Lucrătorii instituției 	<ul style="list-style-type: none"> • Biblioteca satului dotată cu fonduri de carte noi • Nr. persoanelor care a beneficiat de servicii 	500000 lei	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
3.2.3. Dotarea a bibliotecii cu mobilier, utilaje și echipament digital (calculatoare, imprimantă)	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Lucrătorii instituției 	<ul style="list-style-type: none"> • Biblioteca satului dotată cu mobilier utilaje și echipament digital (calculatoare imprimantă) • Nr. persoanelor care a beneficiat de servicii 	120000 lei	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
3.2.4. Dotarea școlii de arte cu utilaje, echipament și mobilier	2025-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Lucrătorii instituției 	<ul style="list-style-type: none"> • Școala de arte dotată • Nr. persoanelor care a beneficiat de servicii 	100000 lei	Bugetul local, Granturi

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.2.5. Dotarea și echiparea colectivelor artistice cu costume naționale, instrumente muzicale și aparataj sonor	2024-2027	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Conducători artistici 	<ul style="list-style-type: none"> • Colective artistice dotate și echipate cu costume naționale, instrumente muzicale și utilaj sonor • Nr participanților 	150000 lei	Bugetul local, Granturi
3.2.6. Participarea colectivelor artistice din comuna în cadrul festivalurilor, concursurilor regionale, naționale și internaționale	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Conducători artistici 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 colective susținute • Performanțe obținute 	75 000 lei anual	Bugetul local

Obiectiv specific 3.3. Dezvoltarea serviciilor sociale în conuna Colicăuți inclisiv pentru persoanele cu nevoi speciale, mame cu copii, femei și bărbați

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.3.1. Crearea și dotarea cu mobilier și utilaje centrului multifuncțional pentru persoane în etate și vulnerabile, inclusiv cantina socială	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrul multifuncțional creat și dotat • Nr. beneficiarelor 	3.500000	Bugetul local, Programe naționale, Granturi
3.3.2. Reabilitarea și dotarea Centrului de Sănătate publică	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • Ministerul sanătății 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrului de Sănătate publică reabilitat și dotat 		Bugetul național, granturi
3.3.3. Dezvoltarea serviciilor socio-medice și de socializare destinate persoanelor vulnerabile, persoanelor cu dizabilități și persoanelor în	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Serviciul socio-medical dezvoltat 	150000 lei anual	Bugetul local, Granturi

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
etate					
3.3.4. Sporirea incluziunii sociale și economice a tinerilor, femeilor și persoanelor cu nevoi speciale ușoare	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. persoanelor integrate 		Programe naționale, Granturi

Obiectiv specific 3.4. Facilitarea participării cetățenilor inclusiv copii și tineri în activități sportive

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
3.4.1. Menținerea terenurilor sportive în stare bună și dotarea cu utilaje și echipament sportiv	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Terenurilor sportive menținute în stare bună și dotate cu utilaje și echipament sportiv 	50.000 anual	Bugetul local
3.4.2. Echiparea echipelor sportive locale cu echipament sportiv	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Echipele sportive echipate 	25.000 anual	Bugetul local
3.4.3. Participarea echipelor sportive locale în competiții raionale, regionale și naționale	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Performanțe obținute 	150.000	Bugetul local, Federații sportive

Directia strategică 4. Crearea zonelor de agrement, protecție mediului ambiant, informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale.

Obiectiv specific 4.1. Asigurarea unui mediu sănătos și ecologic curat

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.1.1. Curățirea și amenajarea fântânilor publice de pe teritoriul satului	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Mobilizarea populației • Nr. persoanelor implicate 		Bugetul local, Granturi

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.1.2. Curățirea și înverzirea albiei r. Dragiște	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	Albea r. Căldărușa curățită și înverzită <ul style="list-style-type: none"> • Nr. persoanelor implicate 		Bugetul local, Programe naționale, Granturi
4.1.3. Curățirea și amenajarea bazinelor acvatice din comuna	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Bazinuri acvatice curățite și amenajate 		Bugetul local, Programe naționale, Granturi
4.1.4. Întreținerea și amenajare anuală a cimitirului	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Cimitirul întreținut • Nr. persoanelor implicate 		Bugetul local, Granturi
4.1.5. Organizarea zilelor ecologice: curățire, amenajare și înverzire a spațiilor publice	2024-2027	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Activitățile organizate și desfășurate • Nr persoanelor implicate 		Bugetul local, Granturi

Obiectiv specific 4.2. Informarea și educația cetățenilor în domeniul protecției mediului ambiant

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.2.1. Informarea populației privind gestionarea deșeurilor vegetale	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Mobilizarea populației • Nr. persoanelor implicate 		Bugetul local, Programe naționale, Granturi

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
4.2.2. Desfășurarea campaniilor de informare a populației privind păstrarea unui mediu curat și sănătos	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. campaniilor de informare desfășurate • Nr. persoanelor informate 		Bugetul local, Granturi
4.2.3. Implementarea programelor de educație ecologică a copiilor, tinerilor etc.	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. programelor implementate • Nr. copiilor și tinerilor participanți 		Bugetul local,
4.2.4. Informarea populației asupra folosirii echilibrate a resurselor de apă și prevenirea poluării mediului	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. persoanelor informate 		Bugetul local,

1.4.10. Îmbunătățirea și dezvoltarea serviciului de evacuare a deșeurilor	2024	APL	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. Gospodării contractate 		Buget local
---	------	-----	--	--	-------------

Obiectiv specific 4.3. Asigurarea unui management al deșeurilor în conformitate cu standardele moderne de performanță în domeniu

Acțiuni, măsuri, proiecte	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de implementare	Cost estimat, lei	Potențiale surse de finanțare
4.3.1. Amenajarea gunoiștii, îngrădirea ei cu gard și amenajarea teritoriului adiacent	2024-2025	APL	<ul style="list-style-type: none"> • Gunoiște amenajată • Suprafață îngrădită • Teritoriu adiacent amenajat 		Bugetul local, Donatori externi
4.3.2. Proiectarea și construcția platformelor de colectare separată a deșeurilor menajare și dotarea cu tomberoane	2024-2025	APL	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. Platforme de colectare separată a deșeurilor, construite • Nr. Urme pentru sortarea separată a deșeurilor instalate 		Bugetul local, Donatori externi
4.3.3. Plantarea unei fâșii forestiere de protecție în jurul gunoiștii	2024-2026	APL	<ul style="list-style-type: none"> • Fâșie forestieră plantată în jurul gunoiștii 		Bugetul local, Donatori externi
4.3.4. Regionalizarea serviciului de colectare și depozitare a deșeurilor	2026-2028	APL ADR Nord	<ul style="list-style-type: none"> • Serviciul de colectare și depozitare a deșeurilor regional implementat 		Bugetul local, Donatori externi
4.3.5. Lichidarea gunoiștilor neautorizate	2024-2028	APL	<ul style="list-style-type: none"> • Gunoiștea neautorizată lichidată 		Bugetul local, Donatori externi

Directia strategică 5. Implementarea în activitatea APL a unui sistem instituțional modern și transparent, implicarea civică în dezvoltarea satului și în procesul decizional

Obiectiv specific 5.1. Promovarea transparenței actului de guvernare locală

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
5.1.1. Întruniri semestriale cu cetățenii pe cartiere, identificarea necesităților locale și informarea privind activitățile realizate deja de către APL	2024-2028	• APL	<ul style="list-style-type: none"> • 1 întruniri în fiecare cartier, realizată semestrial • 100 cetățeni participanți la întruniri • 1 Listă cu propuneri colectată 		Bugetul local,
5.1.2. Organizarea și desfășurarea audierilor publice pe parcursul anului (cu privire la aprobarea bugetului, taxelor locale, proiectelor investiționale, etc.)	2024-2028	• APL	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. audierilor publice organizate • Nr. cetățenilor participanți • Nr. propunerilor depuse de cetățeni 		Bugetul local,
5.1.3. Consolidarea colaborării cu mediul de afaceri și societatea civilă	2024-2028	• APL	<ul style="list-style-type: none"> • Relație consolidată; • Proiecte comune implementate 		Bugetul local
5.1.4. Informarea permanentă a populației prin intermediul paginii web și a rețelelor de socializare	2024-2028	• APL	<ul style="list-style-type: none"> • Populația informată femei și bărbați inclusiv copii, persoane cu necesități speciale, oameni în etate 		Bugetul local
5.1.5. Menținerea panourilor informative de pe teritoriul satului	2024-2028	• APL	<ul style="list-style-type: none"> • Informația actualizată pe panouri informative 		Bugetul local

Obiectiv specific 5.2. Dezvoltarea capacităților APL

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
5.2.1. Împlicarea specialiștilor primăriei în instruirile organizate în cadrul programului Comunitatea Mea	2023-2024	• APL	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. specialiștilor instruiți; • Dezvoltarea capacităților profesionale; • Îmbunătățirea calității serviciilor; 		USAID, Programa Comunitatea Mea, APL
5.2.2. Organizarea vizitelor de schimb de experiență în managementul APL	2024-2028	• APL	<ul style="list-style-type: none"> • Nr vizite organizate; • Nr de participanți ai vizitelor 		Bugetul local, Programe naționale,

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
					Granturi
5.2.3. Dezvoltarea capacităților specialiștilor primăriei și consilierilor în utilizarea programelor digitale moderne	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr persoanelor instruite; • Nr activităților de instruire realizate; • Nr activităților realizate de specialiști 		Bugetul local,
5.2.4. Dotarea cu echipament tehnic modern și digitalizarea primăriei	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Primăria dotată cu echipament tehnic și digital 		Bugetul local, Granturi
5.2.5. Crearea sistemului online de programare intreveneri, eliberare certificate, acte, achitare impozite, etc	2024-2026	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem online funcțional • Nr. Programări online • Nr. Acte eliberate online 		Bugetul local, Granturi

Obiectiv specific 5.3. Dezvoltarea spiritului asociativ și civic în rândul cetățenilor satului și cooperării inter comunitară pentru dezvoltarea locală

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
5.3.1. Susținerea grupurilor de inițiativă și activiștilor civici în crearea Asociațiilor Obștești	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin o asociație creată anual 		
5.3.2. Facilitarea implicării cetățenilor în viața comunității și procesul decizional	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL • OSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. propunerilor din partea cetățenilor, vizate de dezvoltarea locală • Nr. cetățenilor participanți la ședințele Consiliului local; 		Bugetul local, Granturi
5.3.3. Cooperarea cu localitățile înfrățite,	2024-2028	<ul style="list-style-type: none"> • APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Nr vizitelor reciproce; 		Bugetul local,

Activități	Perioada	Persoana/e responsabilă/e	Indicatori de performanță	Cost estimat, mii lei	Potențiale surse de finanțare
stabilirea de noi parteneriate cu localități rurale din Romania în scopul finanțării proiectelor de infrastructură publică			<ul style="list-style-type: none"> • Nr persoanelor plecate și sosite; • Nr activităților desfășurate 		

4.4. Cadrul de monitorizare și evaluare

Cadrul de monitorizare și evaluarea descrie subiecții implicați în procesul de monitorizare și evaluare și rolurile acestora, nivelele de monitorizare și evaluare, cât și sistemul de indicatori pentru fiecare nivel care măsoară progresul (performanțele), rezultatul (efectele și impactul intervențiilor).

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Colicăuți este un proces participativ și necesită un efort conjugat din partea APL, a societății civile sau a locuitorilor precum și a sectorului privat din localitate.

În procesul realizării Strategiei vor fi implicați mai mulți actori, fiecare având un rol determinat:

1. Administrația publică locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
2. Locuitorii orașului
3. Societatea civilă
4. Agenții economici
5. Structuri externe (Consiliul raional, Guvernul, Organizațiile internaționale).

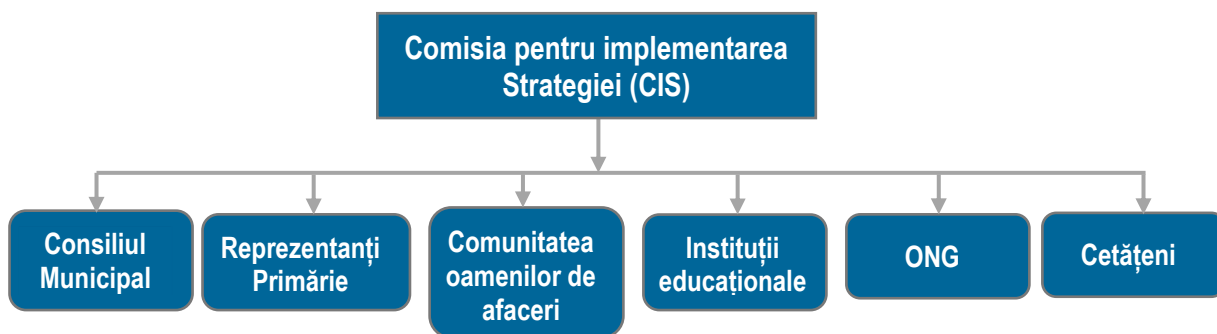
Implementarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică poate fi divizată convențional în 4 etape în funcție de procese și factorii implicați:

- **Aprobarea SDSE.** În cadrul acestei etape, Strategia de dezvoltare va fi supusă dezbaterilor în cadrul Audițiilor publice organizate de către primărie. În urma consultărilor publice și ajustării prin integrarea propunerilor și recomandărilor făcute, Strategia va fi înaintată Consiliului Local spre aprobare. După aprobarea strategiei, Primăria va coordona elaborarea planurilor de acțiuni trimestriale sau anuale (după caz și în funcție de resursele disponibile) privind realizarea strategiei în conformitate cu Planul Strategic de Acțiuni.
- **Implementarea SDSE** se va efectua prin realizarea acțiunilor și proiectelor concrete derivate din planul de acțiuni al Strategiei. Pentru fiecare acțiune sau proiect în planul de acțiuni este indicată perioada de desfășurare (durata), responsabilii și partenerii care vor realiza proiectul. De asemenea, vor fi identificate și asigurate sursele de finanțare a proiectelor propuse spre implementare.
- **Monitorizarea SDSE.** În perioada de implementare, responsabilii de realizarea planului de acțiuni vor raporta îndeplinirea activităților, proiectelor și atingerea obiectivelor specifice. Monitorizarea proiectelor, acțiunilor și strategiilor se va efectua prin intermediul indicatorilor de implementare stabiliți (care sunt după caz indicatori de produs și de rezultat). În cazul în care se vor identifica devieri de la Planul Strategic de acțiuni vor fi inițiate măsuri de corectare sau ajustare a acestui plan.
- **Evaluarea și actualizarea SDSE.** La inițiativa CIS vor fi derulate procese de evaluare a strategiei pentru a estima progresul în atingerea obiectivelor și necesitatea actualizării documentului pentru a corecta intervenții sau integra noi priorități.

Procesul de monitorizare a strategiei presupune o serie de activități menite să urmărească progresul implementării Strategiei. Monitorizarea implementării strategiei se va efectua de **Comisia pentru Implementarea Strategiei** (în continuare CIS). CIS va fi creată prin Decizia Consiliului Local cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie, în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare:

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali)
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 2 – 3 specialiști)
- Comunitatea oamenilor de afaceri
- Instituții educaționale (directori instituții de învățământ)
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-ilor ce activează în domeniul protecției mediului, social, apărarea drepturilor omului și de tineret, etc.)
- Cetățeni. (grupul va fi reprezentativ și va include tineri, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice)

Figura 3. Structura cadrului instituțional de monitorizare și implementare a Strategiei de SDSE a comunei Colicăuți

Responsabilitățile de bază ale CIS pentru implementarea strategiei constau în:

- Planificarea acțiunilor
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare
- Coordinarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor de dezvoltare
- Coordinarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Local
- Acordarea asistenței tehnice și consultative în toate domeniile
- Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare
- Analiza deciziilor privind diverse probleme ale comunității
- Elaborarea și inițierea modificărilor în strategie
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

CIS își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura cel puțin o dată la 6 luni.

Un rol important în procesul de implementare a strategiei îl are Consiliul Local, care se va ocupa nemijlocit de monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a Planului de acțiuni. Competențele Consiliului Local se vor axa pe:

- Coordinarea activităților de antrenare a populației în acțiunile de realizare a proiectelor
- Promovarea dialogului permanent cu locuitorii, asigurarea transparenței în activitatea APL
- Încurajarea voluntarilor în diverse activități publice
- Stimularea și coordonarea conlucrării actorilor comunității în realizarea obiectivelor comune ale Strategiei
- Parteneriatul cu APL, ONG, agenții economici în cea ce privește implementarea, monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni a Strategiei.

Procesele de monitorizate vor urmări în mod prioritar următoarele aspecte:

<p>1. Activitățile: modul în care au fost îndeplinite acțiunile și proiectele incluse în planul de acțiuni în conformitate cu obiectivele setate;</p>	<p>2. Resursele investite: umane, materiale, financiare, informaționale, de timp etc.;</p>	<p>3. Perioadă/timp: au fost sau nu realizate acțiunile în perioada indicată</p>
--	---	---

Pentru realizarea monitorizării CIS va utiliza un set de indicatori pentru care trebuie colectate date pe parcursul și în urma implementării.

Indicatorii sunt variabile cantitative sau calitative care furnizează mijloace simple și de încredere pentru măsurarea rezultatelor și pentru a reflecta schimbarea survenită în urma implementării strategiei. Distincția dintre aceste două tipuri de indicatori este de ordin valoric: cei cantitativi sunt exprimați în termeni numerici și procentuali, iar indicatorii calitativi pot măsura percepția, satisfacția beneficiarilor.

În procesul de monitorizare vor fi prioritar utilizați indicatorii incluși în planul de acțiuni al Strategiei și după caz va suplini această listă cu indicatori la nivel de impact, rezultat sau produs (după caz) care vor fi colectați prin intermediul instrumentelor de monitorizare.

Printre instrumentele cele mai accesibile pot fi utilizate:

- **Analiza documentară** – examinarea documentelor cum ar fi: rapoarte, procese verbale, înregistrări, baze de date administrative din cadrul APL, documente financiar contabile.
- **Sondaj** – aplicarea unui chestionar structurat cu un număr limitat de întrebări închise care se administrează unui grup restrâns (circa 50–75 persoane), fie sub format online, sub formă de interviu sau prin completarea în formă fizică de către beneficiari.
- **Interviuri** – aplicarea unui set de întrebări ce vizează obținerea răspunsurilor tehnice și a informațiilor de la indivizi și grupuri în vederea verificării ipotezelor sau pentru descrierea fenomenelor socio-umane. Interviurile au la bază o serie de întrebări adresate indivizilor din grupul țintă, selectați pentru cunoștințele lor și experiența într-un subiect de interes.
- **Focus grupuri** – aplicarea unui set de întrebări specifice grupurilor țintă (circa 8-12 participanți selectați după criterii similare) care sunt familiari cu problemele în discuție. Participanții ar putea fi beneficiari cât și echipa de implementare, Comitetul de Coordonare. Scopul poate fi inclusiv compararea perspectivelor beneficiarilor sau validarea unor ipoteze.
- **Observările la fața locului/vizite în teren** - tehnică de colectare și validare a informației prin intermediul observației la fața locului. Scopul vizitelor este de a documenta progresul înregistrat în baza documentației de suport. Vizitele mai pot, însă, explora și alți parametri calitativi - cum ar fi angajamentul beneficiarilor în implementarea proiectelor.

Deși este recomandată diversificarea instrumentelor pentru colectarea datelor pentru a ne asigura de acuratețea datelor colectate (ex. validarea constatărilor în baza datelor calitative prin careva instrumente și date cantitative), Responsabilul de monitorizare desemnat de CIS va selecta metodele optime care pot fi administrate. Instrumentele de colectare de date vor fi structurate în așa mod încât să permită colectarea indicatorilor incluși în strategie. Tabelul de mai jos, reprezintă un model de foaie de monitorizare a planului de acțiuni.

Tabelul 24. Foaie de monitorizare a planului de acțiuni

Acțiuni, măsuri, proiecte (din planul de acțiuni)	Indicatori de implementare	Unitatea de măsură	Nivel de referință (2023)	Nivel-țintă final (2028)	Nivel înregistrat				
					2024	2025	2026	2027	2028
Direcție strategică 1. ...									
Obiectiv specific 1.1. ...									
1.1.1. ...									
Direcție strategică n. ...									
Obiectiv specific n.1. ...									
n.1.1. ...									

Pentru asigurarea eficientă a activităților de monitorizare și evaluare se recomandă crearea unei baze de date (cea mai simplă și accesibilă fiind Excel), care va asigura managementul calitativ al datelor și generarea ulterioară a diverse rapoarte. Rapoartele periodice sunt principalul produs al monitorizării și conțin descrieri ale etapei în care se află procesul de implementare a strategiei.

Raportarea implementării strategiei ca urmare a proceselor de monitorizare se va efectua prin elaborarea și prezentarea de către responsabilii de implementare a rapoartelor către CIS privind realizarea Planului de acțiuni și a obiectivelor specifice. Anual CIS va prezenta Consiliului orașenesc raportul de evaluare a implementării Strategiei.

Tabelul 25. Principalii indicatori ai raportului de verificare și revizuire

Obiect Monitorizare	Elaborator/	Raport	Descriere
---------------------	-------------	--------	-----------

	Destinatar		
Realizarea obiectivelor	CIS și Consiliul orașenesc	Rapoarte semestriale/ anuale	Raport bazat pe analize, sondaje a locuitorilor pentru evaluarea impactului implementării strategiei
Realizarea acțiunilor, proiectelor	Responsabili de implementare	Raport semestrial sau după finisarea activității	Rapoarte prezentate de responsabilii de implementare privind îndeplinirea acțiunilor, proiectelor

Evaluarea ca proces reprezintă o analiză aprofundată menită să identifice, să cuantifice și să demonstreze prin dovezi realizările și schimbările generate, explicând principalele mecanisme care stau la baza acestor rezultate. Evaluarea implementării strategiei se va efectua de Comisia pentru Implementarea.

Evaluarea în cazul SDSE ne informează în ce măsură obiectivele au fost atinse, cât de eficient a fost procesul, cât de relevante au fost activitățile, cât de durabile sunt rezultatele.

Evaluarea implementării Strategiei se poate efectua atât pe parcursul implementării (la mijloc de termen) cât și la finalul implementării strategiei, ca un exercițiu sumativ care va genera concluzii și recomandări pentru perioada următoare și se va efectua prin analiza indicatorilor de dezvoltare.

Evaluarea va avea în primul rând la bază toată informația colectată în urma exercițiilor de monitorizare (rapoartele periodice, date administrative și informații statistice după caz).

Nivelul de realizare a unei acțiuni/măsurii/proiect poate fi analizat din 2 puncte de vedere:

I. Gradul de realizare al indicatorilor acțiunilor planificate apreciat prin criteriile: **Nerealizată, Inițiată, Realizată parțial, Realizată;**

Acțiune	Situație posibilă	Concluzie/calificativ privind realizarea acțiunilor
Acțiuni cu sau fără indicatori	Dacă acțiunea are un caracter permanent și nu există niciun indicator cantitativ realizat	Nerealizată (0%)
	Dacă acțiunea are un caracter singular a fost inițiată, dar toți indicatorii cantitativi au fost realizați în proporție de 1-30%	Inițiată (1-30%)
	Dacă acțiunea are un caracter singular și toți indicatorii cantitativi au fost realizați în proporție de 31-80%	Acțiune realizată parțial (31-80%)
	Dacă acțiunea are un caracter singular și toți indicatorii cantitativi au fost realizați în proporție de 81-100%	Realizată (81-100%)

* pentru vizibilitate poate fi aplicată cromatica de culori specifice pentru fiecare indicator.

II. Respectarea termenului de realizare a acțiunilor apreciat prin criteriile: **Termen respectat, Termen Depășit, În desfășurare.** Totodată, pentru acțiunile care nu țin de competența autorităților locale sau nu mai sunt relevante pentru implementare au fost apreciate cu termen **"Irelevant"**.

Tipologia termenelor de realizare a Acțiunilor stabilite în Plan	Situații posibile	Concluzie/calificativ privind respectarea termenului
Acțiuni cu sau fără indicatori	Dacă termenul a fost respectat	Respectat
	Dacă termenul este permanent	În desfășurare
	Dacă termenul a fost depășit sau acțiunea nu a fost realizată	Depășit
	Dacă acțiunea este irelevantă	Irelevant

* pentru vizibilitate a fost aplicată cromatica de culori specifice pentru fiecare indicator.

Pentru generalizarea rezultatelor monitorizării și elaborarea raportului de evaluare, se recomandă utilizarea modelului de tabel prezentat mai jos:

Tabelul 26. Tabel pentru raportul de evaluare

Acțiuni, măsuri, proiecte	Perioada de implementare planificată	Grad de realizare	Termen	Descrierea realizărilor / cauze nerealizării / alte comentarii
Direcție strategică 1. ...				
Obiectiv specific 1.1. ...				
1.1.1.		Nerealizat	Depășit	
1.1.2.		Realizat	Respectat	
Direcție strategică n. ...				
Obiectiv specific n.1. ...				
n.1.1.		Inițiat	Depășit	
n.1.2.		Realizat parțial	În desfășurare	

Evaluarea va fi suplinită prin informații și date colectate prin intermediul unor instrumente suplimentare cum ar fi: chestionare (pentru a colecta informații de natură calitativă) referitoare la opinia cetățenilor, sau interviuri/focus grupuri/ateliere și consultări pentru a explora anumite fenomene/impedimente sau situații corelate cu implementarea strategiei.

Selectarea instrumentele în procesul de evaluare depinde de disponibilitatea resurselor care pot fi alocate acestui exercițiu și anvergura evaluării. Rezultatele evaluării vor fi integrat în cadrul unui raport prezentat și discutat în cadrul CIS. Cuprinsul raportului de evaluare este prezentat în tabelul de mai jos:

Tabelul 27. Structura model al raportului de monitorizare și evaluare

Capitol/secțiune	Puncte-cheie
Prefață	<ul style="list-style-type: none"> Ce reprezintă documentul. Contextul și perioada în care a avut loc evaluarea. Data la care a fost întocmit raportul de evaluare Autorii raportului
Rezumat	<ul style="list-style-type: none"> Rezumatul raportului de evaluare, prezentat astfel încât să constituie o secțiune generală (adică să conțină toate informațiile- cheie, fără trimiteri la corpul principal al raportului).
Context	<ul style="list-style-type: none"> Contextul strategiei de dezvoltare locală (când a fost elaborată, obiectivele principale, perioada de timp acoperită, buget total, alte informații relevante). Alte informații relevante pentru înțelegerea contextului local.
Scopul și obiectivele evaluării	<ul style="list-style-type: none"> Scopul evaluării: de ce a fost realizată, cum va fi folosită. Obiectivele evaluării.
Metodologia de evaluare	<ul style="list-style-type: none"> Descrierea metodelor și tehnicilor de evaluare folosite și justificarea acestora, în corelație cu fiecare întrebare privind evaluarea. Descrierea elementelor-cheie ale evaluării – întrebările specifice și comune privind evaluarea, criteriile de evaluare, indicatori. Sursa datelor (primare și secundare), tehnici pentru colectarea datelor (chestionare, interviuri, focus grupuri, studii de caz etc.; dimensiunea și criteriile de selecție pentru eșantionare). Descrierea principalelor limite și constrângeri întâmpinate și a măsurilor adoptate pentru a le compensa.
Constatări privind implementarea SDSE	<ul style="list-style-type: none"> Măsurile concrete care au fost întreprinse de autoritățile responsabile, pentru implementarea acțiunilor planificate în SDSE. Resursele alocate pentru implementarea acțiunilor planificate. Rezultatele obținute în urma implementării acțiunilor. Beneficiile pentru grupurile țintă. Problemele care au intervenit și au influențat obținerea rezultatelor scontate.
Concluzii, recomandări și lecții învățate	<ul style="list-style-type: none"> Prezentarea sintetică a concluziilor generale ale evaluării. Prezentarea recomandărilor aferente fiecărei întrebări privind evaluarea și a recomandărilor generale (cu excepția întrebărilor de evaluare pentru care nu au fost formulate recomandări specifice).

Capitol/secțiune   Puncte-cheie

- Prezentarea lecțiilor învățate, cu aplicabilitate în viitor.

Actualizarea Strategiei poate fi realizată la inițiativa CIS în câteva situații cum ar fi :

- Ca urmare a recomandărilor și rezultatele proceselor de evaluare, în special când rapoartele indică abateri de la planul de acțiuni sau progres slab în implementarea planului de acțiuni;
- În momentul expirării perioadei de implementare a Strategiei;
- În cazul apariției unei necesități la nivel de localitate sau a unor noi priorități transpuse în strategiile naționale care necesită a fi integrate și reflectate în Strategie .

Procesul de actualizarea este recomandat să cuprindă inclusive profilul localității, în special prin actualizarea principalilor indicatori socio-economici pentru a valida concluziile.

În urma procesului de actualizare documentul va parcurge același exercițiu participativ pentru planificare strategică și consultări publice înainte de a fi propus Consiliului pentru aprobare.

Riscuri și Impedimente de Implementare

Realizarea efectivă a acțiunilor propuse în Strategia de dezvoltare poate fi împiedicată de prezența anumitor riscuri și impedimente de implementare. Riscurile și impedimentele aferente implementării strategiei de dezvoltare pot fi divizate în două categorii: interne și externe.

Tabelul 28. Riscuri și Impedimente de Implementare

DOMENIU	DESCRIERE
	Riscuri și impedimente interne
Managementul implementării strategiei	Confruntări de interese privind implementarea strategiei Prevalarea intereselor personale Resurse financiare limitate Lipsa capacităților de atragere a investițiilor
Parteneriat	Neconlucrarea autorităților publice locale cu sectorul de afaceri și Comunitatea Indiferența și neimplicarea populației în susținerea activităților Lipsa de experiență a structurilor societății civile și neimplicarea lor Neimplicarea partenerilor internaționali
Dezvoltarea economică	Lipsa interesului din partea comunității de afaceri în dezvoltarea bazei economice locale
Social	Resurse limitate pentru acordarea asistenței sociale Pauperizarea continuă a populației Emigrarea forței de muncă
Mediu	Populație neconștientizată privind efectele poluarea mediului
	Riscuri și impedimente externe
Cadrul politico-juridic	Instabilitatea cursului politic Contradicția și instabilitatea legislației în vigoare
Relații parteneri Externi	Lipsa conlucrării cu autoritățile publice raionale și centrale Neimplicarea partenerilor internaționali
Starea economiei	Potențial investițional redus Inaccesibilitatea piețelor de desfacere de peste hotare Infrastructură de afaceri nedezvoltată Risc de țară.

Anexe

Anexa 1. Portofoliul de proiecte (5 fise de proiecte)

Fișa de proiect 1.

Titlul proiectului:	Spațiu prietenos pentru cetățenii comunei Colicăuți
Obiectiv:	Crearea parcului de odihnă și agrement (inverzirea spațiului, amenajarea aleei, pavarea trotuarelor, amenajarea terenului de joacă pentru copii și de odihnă pentru tineret și maturi, construcția terenului de mini fotbal, instalarea mobilierului stradal, construcția WC public, iluminarea)
Localizare:	Satul Colicăuți
Succintă descriere proiect:	Comuna Colicăuți nu dispune de spațiul de odihnă pentru cetățenii. Comunitatea are spațiu necesar pentru crearea parcului de odihnă. Este necesar de amenajarea aleelor, inverzirea, pavarea trotuarelor, amenajarea terenului de joacă pentru copii, spații de odihnă pentru tineret și mături, construcția terenului de mini fotbal, instalarea mobilierului stradal, iluminarea și construcția WC public.
Activități cheie:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obținerea deciziei Consiliului local, cu privire la atribuirea locului pentru crearea parcului. 2. Crearea grupului de lucru (APL, OSC, cetățeni activi (inclusiv tinerii, persoane în etate, mame cu copii mici, persoane cu nevoi speciale) 3. Elaborarea proiectului tehnic pentru construcția parcului 4. Efectuarea concursului de oferte pentru indeplinirea lucrărilor de amenajarea parcului. 5. Lucrările de amenajarea parcului 6. Monitorizarea lucrărilor de către GL 7. Eveniment de darea în exploatare a lucrărilor.
Rezultate așteptate:	<ul style="list-style-type: none"> • Comuna dispune de un spațiul de odihnă și agrement. • Spații inverzite • Alee amenajate, trotuare pavate • Terenul de joc pentru copii amenajat • Teren de mini fotbal instalat • Mobilier de stradă și iluminare instalat • WC public construit
Statutul proiectului:	În proiect
Responsabil și parteneri de implementare:	APL, OSC, GL
Durată estimativă:	2025-2027
Costuri estimative:	4.500.000
Potențiale surse de cofinanțare:	Bugetul raional, buget local, programe naționale, granturi

Fișa de proiect 2.

Titlul proiectului:	Piața agricolă comunei Colicăuți
Obiectiv:	Amenajarea și dotarea, pieței agricole din localitate (cu gerete, pavarea trotuarelor, hală, inverzirea spațiului, pavarea trotuarelor, instalarea mobilierului stradal, construcția WC public, iluminarea)
Localizare:	Satul Colicăuți

Succintă descriere proiect:	Comuna Colicăuți nu dispune de piața agricolă amenajată. Comunitatea are spațiu necesar pentru amenajarea pieții. Este necesar de construcția geretei, inverzirea, pavarea trotuarelor, instalarea mobilierului stradal, iluminarea și construcția WC public.
Activități cheie:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obținerea deciziei Consiliului local, cu privire la atribuirea locului pentru crearea parcului. 2. Crearea grupului de lucru (APL, OSC, cetățeni activi (inclusiv tinerii, persoane în etate, mame cu copii mici, persoane cu nevoi speciale) 3. Elaborarea proiectului tehnic pentru construcția pieții 4. Efectuarea concursului de oferte pentru îndeplinirea lucrărilor de amenajarea pieții 5. Lucrările de amenajarea pieții 6. Monitorizarea lucrărilor de către GL 7. Eveniment de darea în exploatare a lucrărilor.
Rezultate așteptate:	<ul style="list-style-type: none"> • Comuna dispune de piața agricolă. • Gerete construite • Spații inverzite • Trotuare pavate • Mobilier de stradă și iluminare instalat • WC public construit
Statutul proiectului:	În proiect
Responsabil și parteneri de implementare:	APL, AE, GL
Durată estimativă:	2025-2028
Costuri estimative:	5.500.000
Potențiale surse de cofinanțare:	Bugetul raional, buget local, programe naționale, granturi

Fișa de proiect 3.

Titlul proiectului:	Panouri fotovoltaice pentru instituții publice din comuna Colicăuți
Obiectiv:	Instalarea panourilor fotovoltaice de 40 kw la instituțiile publice (gradiniță, casa de cultură, primărie, școala de arte)
Localizare:	Satul Colicăuți
Succintă descriere proiect:	RM se confruntă cu scumpirile permanente de resursele energetice. În cadrul sesiunii de planificarea strategică, membrii grupului de lucru au propus instalarea panourilor fotovoltaice la instituțiile publice din localitate, ce a permite reduceri la factura la energia electrică.
Activități cheie:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obținerea deciziei Consiliului local, cu privire la instalarea panourilor fotovoltaice 2. Crearea grupului de lucru (APL, OSC, cetățeni activi (inclusiv tinerii, persoane în etate, mame cu copii mici, persoane cu nevoi speciale) 3. Elaborarea proiectului tehnic pentru instalarea panourilor fotovoltaice 4. Efectuarea concursului de oferte pentru îndeplinirea lucrărilor de instalarea panourilor fotovoltaice de 40 kw. 5. Lucrările de instalarea panourilor fotovoltaice 6. Monitorizarea lucrărilor de către GL 7. Eveniment de darea în exploatare a lucrărilor.
Rezultate așteptate:	<ul style="list-style-type: none"> • Panouri fotovoltaice instalate. • Reducere la facturile la energia electrică
Statutul proiectului:	În proiect

Responsabil și parteneri de implementare:	APL, OSC, Administrația instituțiilor
Durăta estimativă:	2025-2028
Costuri estimative:	1.200.000
Potențiale surse de cofinanțare:	Bugetul raional, buget local, programe naționale, granturi

Fișa de proiect 4.

Titlul proiectului:	Extinderea iluminatului stradal în comuna Colicăuți
Obiectiv:	Extinderea iluminatului stradal în comuna Colicăuți
Localizare:	Satul Colicăuți
Succintă descriere proiect:	Comuna Colicăuți are nevoie de extinderea iluminatului stradal
Activități cheie:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elaborarea proiectului tehnic de extinderea iluminatului stradal 2. Efectuarea concursului de oferte pentru extinderea iluminatului stradal 3. Lucrările de de extinderea iluminatului stradal 4. Eveniment de darea în exploatare a lucrărilor
Rezultate așteptate:	<ul style="list-style-type: none"> • Comuna iluminată. • Siguranța cetățenilor
Statutul proiectului:	În proiect
Responsabil și parteneri de implementare:	APL
Durăta estimativă:	2024-2025
Costuri estimative:	1.3,00.000
Potențiale surse de cofinanțare:	Bugetul raional, buget local, programe naționale, granturi

Fișa de proiect 5.

Titlul proiectului:	Centrul de tineret comunei Colicăuți
Obiectiv:	Centrul de tineret în incinta Casei de Cultură
Localizare:	Satul Colicăuți
Succintă descriere proiect:	Tinerii din comuna Colicăuți au necesitate de un spațiu de petrecerea timpului liber. Casa de Cultură dispune spațiile libere, care poate fi replanificate pentru crearea Centrului de Tineret. Sa planifică activități de dezvoltarea personală și activism civic, sala de fitness, masa de tenis de masă, dansuri modrene și discoteca.
Activități cheie:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obținerea deciziei Consiliului local, cu privire la atribuirea locului pentru crearea Centrului de Tineret. 2. Crearea grupului de lucru (APL, OSC, cetățeni activi (inclusiv tinerii, mame cu copii mici, persoane cu nevoi speciale) 3. Elaborarea proiectului tehnic pentru reconstrucția spațiilor 4. Desfășurarea concursului de oferte lucrărilor de reconstrucție

	5. Lucrările de reconstrucție 6. Monitorizarea lucrărilor de către GL 7. Eveniment de darea în exploatare a lucrărilor.
Rezultate așteptate:	<ul style="list-style-type: none"> • Centrul de Tineret creat • Centrul de Tineret dotat cu utilaje și mobilier
Statutul proiectului:	În proiect
Responsabil și parteneri de implementare:	APL, OSC, GL
Durată estimativă:	2025-2027
Costuri estimative:	6.500.000
Potențiale surse de cofinanțare:	Bugetul raional, buget local, programe naționale, granturi